PROGRAM DE GUVERNARE

PSD-PNL-UDMR-GRUPUL PARLAMENTAR AL MINORITĂȚILOR NAȚIONALE

CUPRINS

PRINCIPIILE GENERALE DE GUVERNARE ALE COALIȚIEI PSD-PNL-UDMR-GRUPUL PARLAMENTAR AL MINORITĂȚI LOR NAȚIONALE 3

PROGRAM DE GUVERNARE 7

MINISTERUL FINANȚELOR PUBLICE 7

MINISTERUL ECONOMIEI, DIGITALIZĂRII ȘI TURISMULUI 11

MINISTERUL MUNCII, DIALOGULUI ȘI DEZVOLTĂRII SOCIALE 13

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII 19

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII 22

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE 30

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR 31

MINISTERUL DEZVOLTĂRII, LUCRĂRILOR PUBLICE ȘI ADMINISTRAȚIEI 32

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII 34

MINISTERUL CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE 38

MINISTERUL JUSTIȚIEI 39

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE 43

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE 46

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE 48

MINISTERUL ENERGIEI 50

MINISTERUL INVESTIȚIILOR ȘI PROIECTELOR EUROPENE 59

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU SPORT 61

MINORITĂȚI NAȚIONALE, CULTE, ROMÂNII DE PRETUTINDENI 62

PRINCIPIILE GENERALE DE GUVERNARE ALE COALIȚIEI PSD-PNL-UDMR-GRUPUL PARLAMENTAR AL MINORITĂȚI LOR NAȚIONALE

I. Reforma statului.

1. Reforma administrației centrale

- În administrația centrală, reducem numărul de ministere la maximum 16 și numărul agențiilor cu cel puțin 25%;
- Comasarea serviciilor deconcentrate ale ministerelor (niciun minister să nu dețină mai mult de două servicii deconcentrate la nivel teritorial);
- Reducerea numărului de secretari de stat cu cel puțin 50%. Regula introdusă este de maximum 2 secretari de stat/minister și maximum 4 la ministerele mari;
- Audit de eficiență pentru fiecare autoritate centrală, instituții regionale și companii de stat, care va sta la baza propunerilor de desființare/comasare;
- Lansarea unui program strategic de sprijin pentru eliminarea inegalităților teritoriale și accelerarea dezvoltării zonelor defavorizate din cadrul regiunilor de dezvoltare. Programul vizează investiții țintite în infrastructură, educație, sănătate și economie locală, pentru a crea oportunități concrete în comunitățile vulnerabile. Asigurăm acces egal la servicii publice de calitate, atragem investiții și stimulăm crearea de locuri de muncă, astfel încât fiecare regiune să aibă șansa unui viitor prosper.

2. Debirocratizare, simplificare, dereglementare

- Autoritățile de reglementare puternice sunt pilon central al supravegherii piețelor, iar în baza unui audit se poate implementa comasarea acestora.
- Anularea sau simplificarea unor reglementări nefuncționale sau supra-birocratice;
- Digitalizarea și interconectarea bazelor de date de la nivelul administrațiilor publice centrale și locale;
- Instituțiile statului nu vor mai solicita cetățenilor niciun document emis de alte instituții publice. Această măsură va elimina redundanțele birocratice, va simplifica accesul la servicii și va demonstra respect față de timpul și efortul cetățenilor;
- Simplificarea proceselor birocratice de evaluare și accesare a fondurilor europene;
- Inventarierea de către Registrul Comerțului a tuturor autorizațiilor necesare pentru fiecare activitate comercială. O bază de date publică accesibilă cu aceste informații;
- Birou unic pentru avizare și consiliere pentru investiții la nivel județean – unificarea avizatorilor într-un singur punct de contact.

3. Descentralizarea și creșterea eficienței administrației publice locale

- Transfer de active, competențe și responsabilități de la nivelul ierarhic superior către cele inferioare;
- Identificarea activelor instituțiilor centrale, care se află în stare avansată de degradare sau prost administrate, și transferarea lor în proprietatea publică sau privată a primăriilor;
- Transfer de competențe în teritoriu între instituțiile statului, prin aplicarea principiului subsidiarității, pe baza dialogului cu asociațiile primarilor și președinților de Consilii Județene;
- Finanțarea proiectelor de la bugetul de stat pe bază de eficiență și cofinanțare din partea autorităților locale, în funcție de capacitatea financiară a acestora;
- Flexibilizarea procedurilor de împrumut pentru UAT-urile care demonstrează sustenabilitate financiară;
- Analiza și reducerea tipurilor de scutiri la plata taxelor și impozitelor locale (cu excepția imobilelor proprietate publică a statului/UAT) și limitarea tipurilor de deduceri ce se pot acorda prin decizia Consiliilor locale;
- Sprijin pentru construcția de locuințe sociale și pentru tineri de către UAT.

II. <u>Reforma fiscal-bugetară.</u>

1. Reforme privind reducerea cheltuielilor și a risipei banilor publici

- Reașezarea bugetului conform noilor priorități de dezvoltare, pe baza unei analize a eficienței cheltuielilor în marile sisteme publice;
- Raționalizarea cheltuielilor nejustificate, prin extinderea achizițiilor centralizate. Mecanism de control pentru creșterile care depășesc 20% față de costurile medii ale instituțiilor publice;
- Prioritizarea proiectelor de investiții pentru care se alocă efectiv fonduri la nivel guvernamental și local. Eficientizarea sistemului de achiziții publice;
- Un nou statut al funcționarului public, care să cuprindă criterii de performanță și salarizare în funcție de criterii meritocratice;
- Simplificarea implementării practice a sistemului de facilități fiscale dedicate sectorului Cercetare Dezvoltare, prin clarificarea modului de aplicare. Corelarea acestor facilități cu impozitul minim global;
- Scheme de ajutor de stat eficiente și competitive. Sprijinirea investițiilor în modernizarea tehnologică a economiei prin: automatizarea și robotizarea producției, digitalizarea proceselor, transformarea digitală în agricultură, cercetare/dezvoltare, eficiență energetică și energie verde și adoptarea tehnologiilor emergente (AI, IoT, Big Data, Realitate Augmentată);
- Monitorizarea permanentă a eficacității schemelor de ajutor de stat și ajustarea acestora în funcție de dinamica pieței și de feedback-ul investitorilor;
- Reforma instituțiilor statului, asigurarea predictibilității cadrului legislativ și fiscal, consolidarea capacității statului de a elabora, implementa și monitoriza strategii, creșterea flexibilității pieței forței de muncă, reducerea barierelor birocratice;
- Continuarea reformelor pentru alinierea politicilor economice și sociale la standardele și recomandările OCDE.

2. Reforme privind consolidarea fiscal-bugetară

- Consolidare fiscal-bugetară în 7 ani pentru o Românie puternică în UE, conform angajamentelor privind setul de reforme și investiții asumate prin Planul bugetar-structural național pe termen mediu al României și PNRR, concomitent cu reducerea deficitului bugetar ESA la 7% din PIB în 2025 și menținerea datoriei în PIB mai mică de 60%;
- Menținerea cotei unice pentru predictibilitate fiscală;
- Reducerea taxelor și impozitelor pe muncă. Reducerea graduală a poverii fiscale pe muncă cu până la 5 puncte procentuale, în cazul salariilor mici și al familiilor cu copii;
- Zero contribuție la asigurarea de sănătate CASS pentru elevii și studenții care ocupă un loc de muncă/internship în timpul studiilor de licență și masterat (vârsta mai mică de 26 de ani);
- Scutirea de CASS și opțiune la plata CAS pentru pensionarii care au stagiul complet de cotizare contributiv și se angajează pe un loc de muncă, pentru încurajarea îmbătrânirii active;
- Impozitarea progresivă a marilor averi.

III. <u>Investiții.</u>

- Peste 155 miliarde de euro investiții publice în următorii 5 ani (120 miliarde de euro în 4 ani). 8% din PIB investiții din buget și fonduri europene în anul 2025 (adică 150 miliarde de lei, pentru investiții în școli, spitale, autostrăzi și cale ferată, agricultură și mediu);
- Cele mai mari investiții din istorie în infrastructura de transport. Peste 27 miliarde de euro investiții pentru a finaliza rețeaua de 2.000 km de autostrăzi și drumuri expres și peste 2.700 km de infrastructură feroviară;
- Finalizarea celor 3 spitale regionale, construirea a 10 noi spitale, modernizarea a 17 spitale, construirea celor 200 centre comunitare integrate de sănătate în urbanul mic și rural și dotarea celor 2.600 de cabinete medicale;
- Peste 16 miliarde de euro în următorii 4 ani pentru investiții masive în irigații și stimuli pentru fabrici noi de procesare, susținerea depozitării și ambalarea produselor;
- Peste 6 miliarde de euro investiții în sistemul de educație. Generalizarea Programului Masa Caldă în școlile din România. Sprijin pentru 750.000 de copii vulnerabili, pentru a reduce abandonul școlar. 900 de creșe și grădinițe construite. Dotări moderne pentru 9.000 de școli și 1.200 de microbuze electrice pentru transportul elevilor;
- Investiții în tineri, în învățământul dual și pentru reducerea fiscalității;
- Stimuli economici de 6-8% din PIB anual pentru creșterea producției industriale aici, în România (10 miliarde de euro anual pentru scheme de ajutor de stat și garanții).
- Implementarea unui amplu program de dezvoltare care va viza 300 de orașe, cu o populație de sub 100.000 de locuitori. Scopul acestui program este reducerea disparităților teritoriale, modernizarea infrastructurii locale și stimularea economiei

regionale, pentru ca aceste comunități să devină mai atractive pentru investiții, locuire și dezvoltare sustenabilă. Obiectivul acestui program este modernizarea infrastructurii urbane, îmbunătățirea calității serviciilor publice și stimularea economiei locale. Trebuie să continuăm modernizarea rețelelor de transport, investiții verzi, tranziția digitală și dezvoltarea spațiilor comunitare, astfel încât aceste orașe să devină mai locuibile, competitive și sustenabile.

IV. <u>Pachet demografic - sprijin pentru familiile cu copii.</u>

- Facilități concrete pentru achiziționarea locuințelor, inclusiv programe de subvenționare și garanții pentru credite;
- Credite avantajoase cu sprijin pentru dobânzi, care să ofere familiilor acces la resurse financiare necesare pentru un trai decent;
- Construirea a 100.000 de locuințe sociale în următorii ani, pentru a asigura soluții accesibile de locuire, sprijinind în mod special familiile tinere și cele cu copii, contribuind astfel la revitalizarea demografică;
- Construirea de creșe va continua, pentru a sprijini familiile tinere și a oferi condiții moderne pentru îngrijirea copiilor. Investim în educație pentru toți, asigurând acces echitabil la învățământ de calitate pentru ca niciun copil să nu fie lăsat în urmă.

PROGRAM DE GUVERNARE

MINISTERUL FINANȚELOR PUBLICE

- **Reforme privind consolidarea fiscal bugetară.** Consolidare fiscal-bugetară în 7 ani pentru o Românie puternică în UE, conform angajamentelor privind setul de reforme și investiții asumate prin Planul bugetar-structural național pe termen mediu al României. Deficit bugetar mai mic de 3% din PIB pe termen mediu. Respectarea traiectoriei privind cheltuielile primare nete. Îndeplinirea angajamentului de creștere a colectării veniturilor bugetare și reducerii evaziunii fiscale. Reducerea numărului de ministere și agenții. Reducerea numărului de secretari de stat. Audit de eficiență pentru fiecare autoritate centrală și companiile de stat. Menținerea spațiului fiscal-bugetar pentru investiții masive și creșterea puterii de cumpărare a populației.
- **Reforme privind sustenabilitatea datoriei guvernamentale.** Menținerea datoriei guvernamentale brute pe termen mediu sub valoarea de 60% din PIB și a celei nete sub 55% din PIB, în conformitate cu regulile fiscal-bugetare europene. Asigurarea sustenabilă a necesarului de finanțare al administrației centrale și locale, minimizând costurile și riscurile asociate portofoliului datoriei. Finanțare netă relativ echilibrată din surse interne și externe. Dezvoltarea în continuare a pieței interne a titlurilor. Accesarea piețelor externe de capital, diversificarea bazei de investitori și utilizarea instrumentelor financiare derivate. Utilizarea emisiunilor de obligațiuni verzi în vederea finanțării proiectelor viitoare.
- **Reforma fiscală.** O mai mare echitate, simplitate și predictibilitate a sistemului fiscal. Menținerea cotei unice de impozitare în următorii 4 ani, pentru încurajarea mediului de afaceri, menținerea ritmului de investiții, stabilitatea și predictibilitatea fiscală. O creștere a veniturilor publice cu 1,1% din PIB în anul 2025 (fără impactul majorării plafonului neimpozabil al pensiilor, pe baza studiului privind impozitarea, realizat de Banca Mondială). Actualizarea redevențelor aferente resurselor naturale/minerale date în exploatare pe bază de licență de exploatare operatorilor economici. Operaționalizarea proiectului Neptun Deep și asigurarea încasării de accize și redevențe aferente exploatării gazelor naturale, începând cu anul 2027. Operaționalizarea unui sistem informatic de evaluare a proprietăților supuse impozitului pe proprietate. Reducerea taxării activităților independente. Menținerea pragului de impozitare de 500.000 de euro pentru microîntreprinderi. Creșterea contribuției la Pilonul 2 de pensii de la 4,75 la 6% în patru ani, cu precădere în a doua parte a perioadei. Reducerea la jumătate a contribuției CASS pentru un părinte cu 3 sau mai mulți copii în întreținere. Reformarea politicii fiscale în privința impozitului pe dividende, cu obiectivul de a permite angajatorilor să distribuie o parte din dividende sub formă de acțiuni către angajați, ceea ce va stimula în mod direct dezvoltarea companiilor prin motivarea angajaților.
- **Reducerea etapizată a taxelor și impozitelor pe muncă.** Reducerea poverii fiscale pe muncă cu până la 5 puncte procentuale, în cazul salariilor mici și a familiilor cu copii (cu menținerea sumei de 300 de lei scutită de taxe din salariul minim). Scutirea de la plata CASS pentru elevii și studenții care ocupă un loc de muncă/internship în timpul studiilor, cu vârsta mai mică de 26 de ani. Scutirea de CASS și opțiune la plata CAS pentru pensionarii care au stagiul complet de cotizare contributiv și se angajează pe un loc de muncă, pentru încurajarea îmbătrânirii active.

- **Reforme privind bugetarea bazată pe politici publice și rezultate.** Trecerea de la un buget de resurse la un buget de rezultate: transparență în alocarea cheltuielilor publice; analiza calitativă a alocărilor bugetare pe programe și politici publice și pe ordonatori; implementarea bugetării verzi. Programe pentru reducerea decalajelor economice și sociale dintre diferitele regiuni ale țării și între județele din interiorul regiunilor de dezvoltare. Programarea bugetară fundamentată pe studii de impact și un sistem de indicatori de performanță ai programelor de politici publice bugetate. Implementarea sistemului digitalizat pentru elaborarea și analiza sistemului bugetar. Plan bugetar multianual, acesta fiind și un instrument de atragere a investițiilor.
- **Reforme țintind stoparea risipei banului public.** Reașezarea bugetului conform noilor priorități de dezvoltare. Analiza eficienței cheltuielilor (Spending review) în marile sisteme publice. Raționalizarea cheltuielilor nejustificate, irațională, neeconomicoase. Extinderea achizițiilor centralizate. Crearea unei baze de date și instituirea unui mecanism de control pentru creșterile care depășesc 20% față de costurile medii ale instituțiilor publice. Prioritizarea proiectelor de investiții pentru care se alocă efectiv fonduri la nivel guvernamental și local. Eficientizarea sistemului de achiziții publice și a standardelor de cost. Un nou statut al funcționarului public, care să cuprindă criterii de performanță, salarizare în funcție de criterii meritocratice. Întărirea disciplinei financiare se va realiza prin reforme instituționale și restructurarea cheltuielilor publice, având în vedere eficiența administrativă. Un model eficient de reorganizare a structurilor de finanțe publice va fi extins la cât mai multe instituții ale statului român. Comasarea instituțiilor cu atribuții suprapuse sau similare. O gestiune mai eficientă a cheltuielilor publice și optimizarea resurselor, asigurând o administrație publică mai performantă.
- **Reforma administrării sistemului de impozite și taxe.** Reforme privind creșterea colectării veniturilor la buget și reducerea evaziunii fiscale. Eficiență și transparență în colectarea veniturilor, prin reducerea birocrației în relația cu contribuabilii. Modernizarea ANAF prin digitalizare și perfecționarea resursei umane. Implementarea integrală a modulelor privind managementul integrat al riscurilor, pentru controale țintite. Fiecare modul digital dat în folosință va avea obligatoriu eliminarea declarațiilor fiscale redundante. Simplificarea procedurilor și reducerea costurilor. Măsuri eficiente pentru cel puțin reducerea la jumătate a evaziunii fiscale (la nivelul mediei europene). Creșterea cu 50% a încasărilor din arieratele la bugetele pe care ANAF le administrează. Introducerea unor mecanisme de compensare a datoriilor statului cu creanțele acestuia față de sectorul privat, doar pentru contribuabilii buni platnici, care au taxele și impozitele plătite la zi.
- **Reforme și performanță în managementul companiilor de stat.** Asigurarea profesionalizării și independenței managementului, creșterea performanțelor economice și a veniturilor generate de acestea. Îmbunătățirea ghidului privind aplicarea legislației guvernanței corporative a întreprinderilor de stat, în conformitate cu Ghidul OCDE privind guvernanța corporativă a întreprinderilor de stat. Consolidarea rolului Agenției pentru Monitorizarea și Evaluarea Performanțelor Întreprinderilor Publice în politica de guvernanță corporativă. Implementarea unui tablou de bord privind performanța întreprinderilor publice. Implementarea generalizată a contractelor de performanță în întreprinderile publice. Introducerea normativelor de cheltuieli și gestionarea adecvată a cheltuielilor de capital. Guvernanța corporativă la nivelul companiilor de stat trebuie făcută transparent, fără politizare, recrutarea conducerilor trebuie făcută deschis, „cu creșterea gradului de profesionalizare și autonomie ale consiliilor întreprinderilor de stat” (OCDE). Reducerea risipei în companiile de stat prin eliminarea excepțiilor din Legea nr. 296/2023 (companii listate) și reducerea cheltuielilor cu minimum 15%, cu excepția cheltuielilor de investiții.

- **Renașterea industrială prin Productivism – un model de creștere economică bazat pe investiții, scheme de ajutor de stat și garanții.** România, hub tehnologic și industrial în Europa de Est. România va consolida modelul de creștere bazată pe investiții, inovație, incluziune, sustenabilitate și reziliență. Investiții masive în infrastructură - peste 155 miliarde de euro în următorii 5 ani pentru investiții publice, cu accent pe infrastructură de transport, mediu, educație, sănătate, tehnologie și industrii competitive. 10 miliarde de euro pentru scheme de ajutor de stat pentru investiții și garanții în industrii de înaltă tehnologie și ajutoare de stat ad-hoc, precum industria auto, industria chimică, industria farmaceutică, industria alimentară, metalurgie, materiale de construcții, apărare și energie. Programe de garanții pentru industria prelucrătoare și IMM-uri, cu accent pe investiții, pe exporturi și pe cele cu valoare adăugată ridicată. Mecanisme de finanțare de „private equity", orientate spre performanța economică.
- **Stabilitate și Predictibilitate, prin parteneriat real cu mediul de afaceri.** Orice modificare de taxe și impozite va fi în prealabil discutată cu mediul de afaceri, după o evaluare a eficienței principalelor impozite și taxe avute în vedere la modificare. Predictibilitatea și stabilitatea legislației fiscale pe termen mediu. Conversia facilităților fiscale către prioritățile de dezvoltare economică sectorială și stabilirea perioadei determinate de acordare, dar și a indicatorilor pe baza cărora să se măsoare efectul acestora. Zero toleranță la evaziune și neplata impozitelor și taxelor la buget. Echilibru între stat și contribuabil: nu doar contribuabilii, dar și statul să plătească din oficiu dobânzi de întârziere, în cazul în care nu-și îndeplinește la timp obligațiile.
- **Patriotism economic. Stimularea creării de companii campioni regionali.** Schemă de ajutor de stat pentru investiții greenfield mai mari de 150 milioane de euro în industria prelucrătoare, creatoare de locuri de muncă stabile și bine plătite (grant 25% din valoarea investiției, subvenționarea parțială a dobânzii, procedură de avizare accelerată pentru toate documentele necesare). Reducerea cu minimum 20% a numărului de avize și documente necesare și digitalizarea completă a procedurilor de raportare. Transformarea companiilor mari producătoare de energie și gaz în campioni regionali. Extinderea IMM Invest pentru încurajarea creditării în sectoarele industriale strategice și pentru companiile cu o componentă puternică de export. Program de sprijinire a internaționalizării companiilor românești prin scheme de garanții pentru extinderea prezenței pe piața regională, inclusiv pentru construirea sau achiziția de capacități noi de producție.
- **România, hub regional de Cercetare și Inovare.** Granturi pentru IMM-urile care dezvoltă inovație deep-tech și care colaborează cu o entitate de cercetare, finanțarea derulându-se etapizat, proporțional cu gradul de dezvoltare al întreprinderii. Stimularea marilor companii să-și înființeze divizii de cercetare și dezvoltare în România, prin: creșterea deducerii cheltuielilor de cercetare din impozitul pe profit la 150%, în 3 ani, și la 200%, în 5 ani; acordarea unui credit fiscal pentru investiții în cercetare, în valoare de până la 30% din cheltuielile eligibile; garanții pentru credite de cercetare.
- **Reducerea decalajelor de dezvoltare.** Schemă de ajutor de stat pentru realizarea de investiții pentru dezvoltarea regională (450 milioane de euro). Schemă de ajutor privind creșterea gradului de ocupare în județele cu un grad de dezvoltare sub media regiunii și/sau cu un șomaj ridicat (mai mare de 5%). Compensarea cheltuielilor pentru locurile de muncă din respectiva investiție la salarii cel puțin egale cu câștigul salarial mediu brut lunar pe economie. Susținerea afacerii cu maximum 100.000 de euro, din care 50% urmează să fie acoperiți prin ajutor nerambursabil, plătit de la bugetul de stat doar pentru acoperirea salariilor angajaților, aferent noilor locuri de muncă create, precum și garanția statului pentru efortul financiar al angajatorului acoperit prin credit garantat pentru 50% din plafonul maxim de 100.000 de euro.

- **Industrializarea României și reducerea decalajelor de dezvoltare.** Lansarea unui program național multianual de stimulare economică, în vederea atragerii investitorilor și a creării de locuri de muncă în județele cu indicatori economici mai slabi decât media regională (10% sub media PIB/locuitor). Acest program va fi derulat de către consiliile județene, în mod descentralizat, pe bază de apeluri, printr-o schemă de ajutor de tip minimis. Ajutoarele vor fi acordate întreprinderilor care realizează investiții și creează locuri de muncă în județul respectiv, în localitățile de sub 100.000 de locuitori, în domenii în care România realizează deficit comercial. Alocare: 100 milioane de euro/județ eligibil.
- **Programe de locuințe și credite pentru tineri.** Programul „Investește în casa ta" este destinat tinerilor cu vârsta de până la 35 de ani, care aplică pentru obținerea unei finanțări sub formă de credit ipotecar sau imobiliar, garantat de stat. Valoarea maximă a creditului va fi de 120.000 de euro, cu un avans de 5% din valoarea totală a proiectului. Perioada de rambursare va fi de maximum 30 de ani, iar garanția statului va acoperi 80% din sumă. Plafonul anual pentru garanții va fi de 2 miliarde de lei; Programul Family Start. Tinerii cu vârsta de până la 45 de ani inclusiv, care își întemeiază o familie, pot obține împrumuturi pe o perioadă de maximum 10 ani, cu o garanție de 80% din partea statului și dobândă subvenționată de guvern. Garanții de 1 miliard de lei anual; Programul „Student Invest". Studenții, masteranzii și doctoranzii, pot obține împrumuturi pe o perioadă de maximum 10 ani. Statul oferă o garanție de 80% din valoarea creditului și subvenționează dobânda. Implementarea unui program național de sprijin pentru familiile care au în întreținere copii, prin acordarea de facilități de natura subvențiilor la dobândă la creditele ipotecare aflate în derulare și care vor fi contractate în viitor.
- **Reforma sistemului de finanțare pentru susținerea mediului privat și a autorităților locale.** Dezvoltarea de instrumente de finanțare pentru susținerea mediului privat și a autorităților publice locale, prin Banca de Investiții și Dezvoltare. Un nou sistem de finanțare echitabil pentru unitățile administrativ teritoriale bazat pe creșterea gradului de sustenabilitate financiară prin redefinirea cotelor de alocare a impozitului pe venit, ținând cont de nevoile de dezvoltare pentru recuperarea decalajelor economice. Modificarea Legii finanțelor publice locale, astfel încât orice entitate care are activitate la altă adresă decât sediul social, care are cel puțin 1 angajat să se înregistreze fiscal la ANAF (în prezent, acest lucru se realizează doar la minimum 5 angajați). Fond special de cofinanțare pentru atragerea de fonduri europene pentru UAT-uri.
- **Dezvoltarea piețelor financiare**. Dezvoltarea pieței de capital pentru diversificarea surselor de finanțare: cheia competitivității companiilor românești. Crearea și dezvoltarea unei piețe de creștere pentru IMM-uri pe Bursa de Valori București (BVB), continuarea ajutoarelor din fonduri europene pentru listarea companiilor private și dezvoltarea industriei fondurilor de investiții printr-o legislație adecvată sunt esențiale pentru o economie modernă. Dezvoltarea pieței de capital și implicarea fondurilor de pensii în finanțarea economiei, prin vehicule de investiții specializate. Aceste măsuri trebuie să respecte cele mai bune practici din Uniunea Europeană, cu asigurarea protecției participanților la fonduri printr-o supraveghere strictă a pieței. Sprijin pentru dezvoltarea Pilonului 3 și Pilonului 4 de pensii. Stabilirea de priorități: dezvoltarea pieței derivatelor, listarea de companii private, dezvoltarea de noi instrumente, creșterea industriei fondurilor de investiții și adaptarea legislației pentru a sprijini această evoluție. Legislație atractivă pentru finanțarea de către autoritățile locale a proiectelor locale, inclusiv verzi, prin emisiuni de obligațiuni, atât prin plasament privat, cât și prin ofertă publică destinată unui număr mare de investitori. Finanțarea investițiilor de infrastructură, prin intermediul emisiunilor de obligațiuni pe piața de capital. Reglementarea transparentă a criptoactivelor prin implementarea

Regulamentului European MiCA (Markets in Crypto-assets) și printr-un regim predictibil de impozitare pentru emitenții și furnizorii de servicii de criptoactive.

MINISTERUL ECONOMIEI, DIGITALIZĂRII ȘI TURISMULUI.

- Dezvoltarea economică bazată pe investiții publice și fonduri europene: creșterea investițiilor publice, prioritizând absorbția fondurilor europene și consolidarea capacității administrative pentru implementarea proiectelor;
- Stimularea investițiilor private și dezvoltarea regională echilibrată: implementarea de scheme de ajutor de stat, dezvoltarea parcurilor industriale, clusterelor și incubatoarelor de afaceri pentru atragerea investițiilor străine și sprijinirea capitalului autohton;
- Sprijinirea industriilor strategice și reindustrializarea economiei: valorificarea resurselor naturale, dezvoltarea industriei prelucrătoare, care să utilizeze materiile prime autohtone și echilibrarea balanței comerciale, consolidând avantajele strategice ale României;
- Susținerea IMM-urilor și a microîntreprinderilor: îmbunătățirea programelor multianuale, menținerea pragului fiscal de 500.000 euro pentru microîntreprinderi și simplificarea procedurilor birocratice;
- Consolidarea educației duale și cercetării: extinderea programelor de studii duale, pentru a răspunde cerințelor pieței muncii și stimularea cercetării în sectoare de importanță strategică;
- Reorganizarea companiilor de stat pentru creșterea performanței: reformarea companiilor cu capital majoritar de stat, prin aplicarea principiilor de guvernanță corporativă, cu accent pe eficiență și sustenabilitate;
- Modernizarea industriei naționale de apărare: transformarea industriei naționale de apărare într-un pilon de creștere economică, prin investiții strategice, colaborări internaționale și dezvoltarea de tehnologii avansate;
- Turismul ca sector strategic: promovarea turismului și agroturismului ca motor economic prin susținerea investițiilor în infrastructură și valorificarea resurselor naturale, cu scopul creșterii contribuției sectorului la PIB;
- Promovarea destinațiilor turistice din România prin sprijinirea organizării OMD-urilor la nivel local, județean și regional;
- Susținerea investițiilor în turismul balnear, pentru valorificarea resurselor naturale ale României, din fonduri europene și de la bugetul de stat. Schemă de ajutor de stat de minimis pentru investiții în modernizarea stațiunilor balneare;
- Creșterea bugetului de promovare a României ca destinație turistică. Campanii de promovare pe piețele externe, stimularea operatorilor din sectorul turismului pentru creșterea numărului de turiști străini și a duratei vacanțelor acestora în România;
- Sprijinirea mediului de afaceri din turism pentru creșterea competitivității.

- Transformare digitală pentru IMM-uri. 36 milioane de euro finanțare din PNRR pentru transformarea digitală a minimum 2.000 de întreprinderi mici și mijlocii, prin consolidarea competențelor digitale ale angajaților acestora;
- Implementarea unei strategii pentru digitalizarea IMM-urilor, susținută de hub-urile regionale de inovare, programele de finanțare și o platformă colaborativă;
- România – Hub de Securitate Cibernetică;

- Construirea unui pol european de expertiză tehnologică în materie de securitate cibernetică, cu 217 milioane de euro alocați din PNRR și fonduri europene. Adițional, prin PNRR se investesc peste 25 de milioane de euro în dezvoltarea de noi competențe de securitate cibernetică și prevenirea dezinformării. Peste 1.000 de entități cărora li se va furniza setul de instrumente și servicii guvernamentale pentru a spori nivelul de maturitate a securității cibernetice;
- Centrul Naţional de Coordonare pentru Competenţe în materie de Securitate Cibernetică (NCC RO) face parte dintr-un nou cadru de management european, format din Centrul European de Competențe în domeniul Securității Cibernetice – ECCC (la București) și o rețea de 27 de centre naționale de coordonare – câte unul în fiecare stat membru. Prin acest cadru vor fi coordonate mai bine investițiile în cercetare, tehnologie și dezvoltare industrială în domeniul securității cibernetice în cadrul Uniunii Europene;
- Proiecte în domeniul tehnologiilor avansate de automatizare, inteligență artificială și robotică;
- Finanțarea de proiecte în domeniul tehnologiilor avansate pentru crearea de hub-uri de inovare în domenii de interes strategic, precum:
  - HUB-ul Român de Inteligență Artificială – HRIA;
  - Infrastructura europeană, demonstrator cu tehnologie a reactoarelor rapide răcite cu plumb – ALFRED;
  - Centrul Internațional de Studii Avansate pentru Sisteme Fluvii-Mări – DANUBIUS-RO;
  - Platforma Națională pentru Tehnologiile Semiconductorilor;
  - HUB-ul Român de Hidrogen și Noi Tehnologii Energetice – Ro-HydroHub;
- Digitalizarea României, prin bugetare bazată pe rezultate și prin promovarea parteneriatelor public-privat;
- Asigurarea sustenabilității proiectelor de digitalizare, din bugetul de stat sau din alte surse identificabile;
- Elaborarea unui cadru de reglementare, funcțional și flexibil, pentru proiecte și tehnologii inovative;
- Implementarea unui cadru legal privind proprietatea intelectuală (IP/Patent Box);
- Crearea unui cadru legislativ în vederea implementării unor proiecte pilot în regim de parteneriat public-privat pentru testarea, dezvoltarea și implementarea proiectelor de cercetare, inovare, digitalizare și debirocratizare;
- Flexibilizarea cadrului legal privind achizițiile publice de tehnologie (software);
- Acces la servicii digitale în zona rurală;
- Extinderea Programului Național pentru Transformare Digitală a Autorităților Publice Locale și integrarea serviciilor digitale la comune și la sate. Asigurarea surselor de finanțare se va face prin bugetul de stat sau prin atragerea de fonduri europene;
- Conectivitate pentru români, internet în zonele izolate. 94 milioane de euro din PNRR pentru sprijinirea utilizării serviciilor de comunicații în zonele fără acces la internet și alte servicii de comunicații, ceea ce va permite extinderea rețelelor de mare viteză către peste 945 de localități din zone defavorizate;
- Conectarea românilor din diaspora la serviciile digitale din țară. Realizarea interoperabilității cu Statele Membre ale Uniunii Europene, prin construirea nodului eIDAS pentru România și asigurarea interconectării acestuia cu nodurile eIDAS ale celorlalte State Membre și cu furnizorii de identitate și servicii publice. În continuare vor fi demarate proiecte prin care nodul eIDAS va permite autentificarea cetățenilor pe portalurile a cât mai multor servicii publice oferite de statul român cu credențialele de identitate digitală emise de furnizorii de identitate din alte state membre;
- Debirocratizare și digitalizarea administrației;

- Elaborarea unei foi de parcurs pentru debirocratizarea serviciilor publice și prioritizarea pentru digitalizare a celor esențiale;
- Actualizarea catalogului serviciilor publice cu toate serviciile publice ale administrației centrale în termen de 6 luni;
- Crearea registrului instituțiilor/autorităților/entităților publice în termen de 6 luni;
- Operaționalizarea Registrului Aplicațiilor Informatice care să cuprindă toate aplicațiile destinate serviciilor publice în termen de 6 luni;
- Crearea unui program național de intabulare a imobilelor aflate în proprietatea statului și crearea Registrului Național al Proprietăților Statului gestionat de ANCPI;
- Operaționalizarea Punctului Digital Unic și realizarea variantei mobile, cu integrarea și dezvoltarea portofelului digital al cetățeanului (e-wallet);
- Realizarea legislației privind Arhivarea Electronică. Realizarea unui serviciu guvernamental de arhivare electronică a documentelor statului;
- Adoptarea unei foi de parcurs în vederea migrării autorităților publice locale în Cloud-ul Guvernamental;
- Operaționalizarea Platformei Naționale de Interoperabilitate (PNI) și finanțarea adaptărilor tehnice necesare interconectării PNI cu sistemele informatice locale și naționale;
- Integrarea tuturor platformelor informatice care oferă servicii publice cu RoeID;
- Simplificarea procesului de obținere a autorizației de construcție prin digitalizarea completă a procesului de solicitare a autorizațiilor (autorizații de construcții) la nivelul tuturor autorităților publice locale;
- Comisia unică de avizare și biroul județean de investiții: unificarea avizatorilor într-un singur punct de contact, reducând timpul de emitere a actelor și susținând dezvoltarea investițiilor prin consiliere și îndrumare;
- Alinierea procedurilor de digitalizare la standardele europene de interoperabilitate;
- Procesul de debirocratizare și digitalizare obligatoriu trebuie să mențină posibilitatea prevăzută de lege de a folosi limba minorităților naționale în relația cu statul (administrație publică, educație, servicii publice etc.). Platformele digitale de administrație publică vor avea linii de utilizare și în limba minorităților naționale, cu scopul eficientizării și accesării corecte a tuturor operațiunilor;
- Înființarea unui Program național prioritar de specializare a personalului din administrațiile publice, în sisteme și platforme digitale, prin colaborare cu universitățile de profil;
- Digitalizarea educației prin:
  - Digitalizarea școlilor din mediul rural. Dotarea unităților de învățământ cu echipamente digitale și acces la internet de mare viteză pentru facilitarea educației online și modernizarea procesului educațional;
  - Digitalizarea a 61 de universități, pentru a stimula integrarea tehnologiilor avansate și a îmbunătăți accesul la resurse educaționale;
  - Simplificarea și digitalizarea procesului de înscriere pentru studenții internaționali.

MINISTERUL MUNCII, DIALOGULUI ȘI DEZVOLTĂRII SOCIALE

Îndeplinirea tuturor obligațiilor pe capitolul MUNCĂ asumate prin PNRR:

- Implementarea în România a salariului minim european;
- Introducerea salariului bazat pe performanță, pe lângă cel pe oră - să conteze nu doar cantitatea muncii, ci și eficiența și rezultatele acesteia;
- Operaționalizarea prevederilor privind fondurile de pensii administrate privat;
- Majorarea sumei deductibile pentru pilonul 3 și 4 de pensii;

- Programul „România Profesională” - 4 milioane de euro anual, pentru acordarea de vouchere, cu valoare între 100 și 800 de euro, direct persoanelor interesate în calificarea sau recalificarea în domeniile de importanță ridicată pentru economia națională și pentru investitorii străini;
- Primă de stabilitate pe o perioadă de 2 ani pentru tinerii absolvenți care se angajează pentru prima dată pe un loc de muncă, cu contract pe perioadă nedeterminată. Valoarea primei este de 1.000 lei/lună în primele 12 luni și 1.250 de lei/lună în următoarele 12 luni;
- Subvenție de 2.250 de lei acordată angajatorilor timp de 12 luni pentru fiecare tânăr angajat pentru prima dată pe piața muncii, cu vârsta sub 30 ani, aflat în șomaj pe termen lung, de peste 6 luni, cu condiția menținerii raporturilor contractuale de muncă 18 luni de la data încadrării în muncă;
- Schemă de ajutor privind creșterea gradului de ocupare în zonele cu șomaj ridicat de peste 5%. Susținerea afacerii cu până la maximum 100.000 de euro, din care 50% urmează să fie acoperiți prin ajutor nerambursabil plătit de la bugetul de stat pentru acoperirea salariilor angajaților, aferent noilor locuri de muncă create, precum și garanția statului pentru efortul financiar al angajatorului acoperit prin credit garantat pentru 50% din plafonul maxim de 100.000 de euro.
- Programe pentru ucenicie destinate tinerilor. 320 milioane de lei pentru sprijinirea antreprenorilor care au nevoie să angajeze personal calificat, urmând ca angajatorul să asigure calificarea la locul de muncă pentru angajați. Șomerii care încheie contracte de ucenicie cu angajatorii vor obține calificări în baza cărora, ulterior, se pot adapta la cerințele pieței muncii;
- Actualizarea competențelor sau recalificarea persoanelor afectate de procesul de tranziție justă;
- Prime de instalare, prime de angajare și prime de stabilitate pentru tinerii și românii întorși în țară;
- Program privind formarea profesională pentru meseriile specializate. Acordarea unui sprijin financiar angajatorilor care angajează șomeri și îi formează profesional pentru meserii specializate de nivel mediu, precum electricieni, motostivuitori, fochiști, mecanici, frigotehniști sau de nivel superior, precum specialiști automatiști, calitate, mediu, siguranță în muncă;
- Dezvoltarea economiei sociale;
- Scheme de ajutor de stat pentru mobilitatea forței de muncă, prin construcția de locuințe de serviciu și compensarea cheltuielilor cu forța de muncă;
- Încurajarea muncii prin prelungirea vieții active. Acordarea de facilități fiscale companiilor care angajează persoane de peste 55 de ani și/sau oferă un program flexibil sau part-time pentru persoanele vârstnice, care doresc să își pună în valoare experiența profesională;
- Sprijin pentru calificarea și reconversia profesională - facilități pentru angajatori. Susținerea financiară de până la 50% a cheltuielilor efectuate de angajator cu calificarea și reconversia profesională, pentru personalul care excedează vârsta uceniciei și dacă noua calificare se transpune într-o creștere semnificativă a salariului (cu cel puțin 20%) și într-un contract pe durată nedeterminată. Deductibilitatea fiscală a cheltuielilor cu calificarea la locul de muncă. Garanții de 2 miliarde de lei anual. Finanțarea programului din fonduri europene, respectiv 210 milioane de euro pe o perioadă de 6 ani pentru calificare și reconversie profesională;
- Actualizarea competențelor sau recalificarea persoanelor afectate de procesul de tranziție justă. Acordarea de măsuri active de ocupare, prin prioritizarea persoanelor afectate de procesul de tranziție prin pierderea locului de muncă;

- Valorificarea potențialului tinerilor pe piața muncii. Proiect de tip schemă națională pentru creșterea gradului de ocupare și valorificarea competențelor profesionale ale persoanelor aflate în căutarea unui loc de muncă pe piața internă, prin participarea la programe de ucenicie - START - Investește în calificare pentru viitor! Bugetul alocat - 26,7 milioane de euro, din fonduri europene și de la bugetul de stat;
- FORMACTIV – Formare și muncă activă. Creșterea nivelului de competențe profesionale pentru 20.000 de șomeri înregistrați la Serviciul Public de Ocupare (SPO) în vederea ocupării mai facile a unui loc de muncă, prin includerea acestora în programe de formare profesională. Bugetul alocat - 31 milioane de euro, din bugetul de stat și fonduri europene;
- Extinderea serviciilor de consiliere/orientare profesională/în carieră pentru elevi şi studenţi;
- Posibilitatea externalizării unor servicii de consiliere și plasare în câmpul muncii către operatori privați, plătiți pe rezultate;
- Susținerea economiei circulare;
- Modificarea legislației muncii prin introducerea formelor de muncă flexibilă;
- Consolidarea programelor de studii duale preuniversitare și universitare;
- Subvenție de 2.250 lei acordată angajatorilor timp de 12 luni pentru angajarea persoanelor care au în întreținere cel puțin 3 copii şi sunt șomeri de lungă durată;
- Crearea de locuri de muncă în localități mai mici, prin facilități fiscale şi alte mijloace;
- Introducerea de programe de formare profesională gratuite de către ANOFM pentru persoane vârstnice;
- Integrarea pe piața muncii și în mediul de afaceri a persoanelor cu dizabilități;
- Programul START în antreprenoriat pentru persoanele cu dizabilități. Integrarea persoanelor cu dizabilități pe piața muncii prin promovarea antreprenoriatului și susținerea dezvoltării a 45 de afaceri incluzive de tip Unitate Protejată Autorizată. Dezvoltarea competențelor antreprenoriale pentru 395 de persoane cu dizabilități. Finanțarea și monitorizarea a 45 de afaceri înființate de tip Unitate Protejată Autorizată;
- Platformă de pregătire pentru muncă și angajare asistată, pentru persoanele cu dizabilități. Dezvoltarea unui sistem inovativ de creștere a accesului la piața muncii a persoanelor cu dizabilități. Dezvoltarea cadrului legislativ referitor la pregătirea pentru muncă și angajarea asistată prin două pachete legislative;
- Asigurarea unei vieți independente pentru persoanele cu dizabilități. Promovarea soluțiilor, inovațiilor, produselor, serviciilor, tehnologiilor adresate persoanelor cu dizabilități din perspectiva autonomiei și angajabilității, pentru asigurarea unei vieți independente;
- Dezvoltarea a 2.000 de servicii comunitare integrate;
- Reducerea costurilor cu energia pentru familiile cu venituri mici. Reducerea costurilor cu energia pentru familiile cu venituri mici. Programul Utilități în interiorul locuințelor din mediul rural. Sprijinirea investițiilor de izolare termică a locuințelor individuale, montarea ferestrelor cu geam termopan, precum și instalarea sistemelor fotovoltaice de încălzire și producere de energie, pentru scop propriu. Stimularea financiară prin granturi și/sau garanții pentru creditele angajate în acest scop.
- Asigurarea standardelor minime de viață. Finanțarea „Programului Național pentru Standarde Minime de viață” de la bugetul de stat și, complementar, cu fonduri europene, prin care toate localitățile din România să fie aduse cel puțin la un standard minim de locuit. La nivel european, constituirea unui fond special din care să fie finanțate în mod direct localitățile din mediul rural pentru asigurarea standardelor minime de viață. Contribuția va fi 50% din fonduri europene și 50% din bugetul de stat;

- Dezvoltarea serviciilor comunitare integrate, cu preponderență în mediul rural, pentru identificarea, evaluarea nevoilor comunității și a persoanelor care trăiesc în diverse forme de sărăcie și excluziune, pentru asigurarea accesului la servicii sociale, medicale, educaționale și de ocupare. Dezvoltarea de servicii de sprijin personalizat în comunitate pentru persoanele adulte cu dizabilități (asistent personal, asistență în luarea deciziilor, consiliere și mediere ocupațională, sprijin în gospodărie, îngrijire la domiciliu), care să asigure integrarea socio-economică a acestora, tranziția persoanelor cu dizabilități către o viață independentă și menținerea pe piața muncii;
- Dezvoltarea infrastructurii sociale de îngrijiri în comunitate pentru persoanele cu dizabilități. 29 milioane de euro pentru construirea și reabilitarea a 93 de centre de zi și de recuperare neuromotorie pentru persoanele cu dizabilități, care vor asigura servicii de asistență și sprijin. Centrele vor avea și echipe mobile de îngrijire;
- Dezvoltarea infrastructurii sociale de îngrijiri în comunitate pentru persoanele vârstnice. 85 milioane de euro pentru punerea în funcțiune a unei rețele de 71 de centre de servicii de zi. Centrele vor oferi asistență socială și servicii de reabilitare și fiecare va avea cel puțin o echipă mobilă de furnizori de servicii pentru persoanele în vârstă, care nu se pot deplasa la centru;
- Modificarea organigramei cu privire la asistenții personali va fi exceptată de la obligativitatea aprobării prin memorandum al Guvernului conform legislației în vigoare;
- Programul național „Localitate accesibilă” - fonduri de la bugetul de stat şi fonduri europene pentru accesibilizarea spațiilor publice;
- Voucher pentru dispozitive asistive, fără restricții, fără aprobări suplimentare;
- Cheltuielile cu privire la salarizarea asistenților personali ai persoanelor cu handicap se vor asigura în proporţie de 90% de la bugetul de stat/cote defalcate de TVA;
- Construirea a cel puţin 50 de centre de tip respiro pentru persoanele adulte cu dizabilităţi;
- Înființarea și dezvoltarea de cămine pentru oamenii vârstnici, inclusiv cooperarea în acest domeniu cu bisericile și organizațiile civile.
- Sprijin pentru familiile tinere și pentru participarea activă a femeilor la activitatea economică;
- Pachete de sprijin de 2.000 lei pentru creșterea ocupării femeilor tinere din grupuri dezavantajate. Acestea includ formare profesională, consiliere, oportunități de continuare sau reintegrare în sistemul de învățământ, precum și cheltuieli pentru găsirea unui loc de muncă;
- Prevenirea și combaterea abuzurilor și a hărțuirii la locul de muncă;
- Majorarea indemnizației pentru mame. Pragurile minim și maxim al indemnizației pentru mame vor fi crescute;
- Susținere profesională pentru mamele de preșcolari;
- Pentru creșterea ratei de ocupare profesională a femeilor, angajatorii vor fi sprijiniți pentru amenajarea unor spații destinate supravegherii copiilor preșcolari sau pentru parteneriate cu entități specializate în aceste servicii;
- Programe decontate pentru pregătirea și recuperarea fizică a mamelor după naștere;
- Asistență pentru recuperare fizică și pentru a preveni sau trata o eventuală depresie postnatală;
- Sprijinirea angajării femeilor cu copii;
- Creșterea participării femeilor, condiția de bază fiind reconcilierea muncii și familiei (flexibilizarea programului de lucru, modificarea fișei postului etc.);
- „Venus II – Aequilibrium - măsuri de sprijin integrate pentru victimele violenței domestice”. Proiectul vizează, în principal, dezvoltarea și consolidarea rețelei naționale

de locuințe protejate, astfel încât să dublăm numărul de locuințe protejate – urbanul mic/rural;

- Îmbunătățirea procesului de elaborare, implementare și monitorizare a legislației în domeniul egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați;
- Crearea unei platforme digitale în vederea simplificării accesului femeilor, fetelor și cetățenilor, în general, la informații și servicii în domeniul egalității de șanse și de tratament între femei și bărbați;
- Acordarea unui sprijin de 15.000 de lei pentru tratamentul medical și pentru procedura propriu-zisă de fertilizare. Acest sprijin financiar se acordă cuplurilor și persoanelor singure care se confruntă cu infertilitatea. Fiecare beneficiar poate obține sprijin pentru maximum trei proceduri. Programul asigură finanțarea pentru 10.000 de proceduri FIV anual;
- Creșe cu program prelungit, până la ora 18:00;
- Spații destinate copiilor în companiile în care lucrează părinții. Sprijin acordat angajatorilor sau consorțiilor de angajatori pentru amenajarea unor spații destinate supravegherii și îngrijirii copiilor cu vârstă preșcolară, în vederea asigurării echilibrului dintre viața profesională și cea de familie;
- Pachete de 2.000 de lei pentru creșterea ocupării femeilor tinere din grupurile dezavantajate: formare profesională, consiliere, continuare/reintegrare în sistemul de învățământ, cheltuieli pentru găsirea unui loc de muncă;
- Susținerea antreprenoriatului feminin. Acordarea a 1.000 de granturi a câte 20.000 de euro, plus garanții pentru credite în condiții avantajoase, pentru susținerea antreprenoriatului feminin tânăr, în sectoare cu potențial de creștere;
- Investiții în construcția a 159 de centre de zi destinate prevenirii separării copiilor de familiile lor. Fonduri PNRR în valoare de 50 milioane de euro;
- Anul 2025, anul copilului! Accesul copiilor la servicii de calitate în sănătate și educație; prioritizarea investițiilor pentru creșterea accesului la servicii și educație, respectiv includerea temei privind drepturile copiilor în cadrul concursurilor de proiecte finanțate în baza Legii nr.350/2005 la nivelul autorităților locale;
- Centru de Excelență pentru Siguranța Digitală a Copilului în cadrul ANPDCA;
- Modernizarea Telefonului Copilului – 119. Proiectul „Dezvoltarea și modernizarea instrumentelor digitale de alertare, identificare și intervenție pentru copii, asociate numărului unic național 119 - Sistem Next Generation 119”. Fonduri europene 13,8 milioane dw euro;
- Garanția pentru copii! Planul Național de Implementare al Garanției pentru Copii are drept scop principal reducerea sărăciei și excluziunii sociale pentru 500.000 de copii până în 2030;
- Toţi copiii la şcoală! Generalizarea programului afterschool în şcoli şi introducerea treptată într-un program prestabilit a mesei calde/masă sănătoasă;
- Acordarea celei de-a 13-a alocaţii la începutul anului şcolar;
- Profesioniști pentru protecția copilului! Prin formare continuă, salarizare adecvată și resurse suficiente, aceștia pot oferi intervenții mai eficiente și soluții personalizate, contribuind astfel la reducerea riscurilor de excluziune socială și la creșterea calității vieții copiilor protejați;
- Programul ”Subvenţii pentru căminul familiei”! prin care se acordă din oficiu, în funcţie de numărul copiilor aflaţi în întreţinere, subvenţii privind dobânda creditului ipotecar şi se diminuează comisionul de garantare;
- Acordarea unei burse școlare complementare, indiferent de venitul familiei, în fiecare lună, copiilor care provin din familii numeroase sau monoparentale pentru continuarea

studiilor preuniversitare. Reglementarea acestui tip de bursă se va face prin Hotărâre a Guvernului.

- Programul Student First Company: schema de ajutor de stat de 200 milioane de euro în 4 ani, prin granturi de 50.000 de euro/beneficiar, pentru crearea a 4.000 Start-Up-uri în 4 ani de către studenți şi crearea a 8.000 de locuri de muncă stabile;
- Programul Start-Up Revolution: posibilitatea ca tinerii cu vârsta de 16 ani să poată înființa un „SRL de exercițiu" pentru o durată determinată de 2 ani, cu o cifră de afaceri de maximum 20.000 de euro. După împlinirea vârstei de 18 ani a asociatului unic sau a unuia dintre asociați/administratori, SRL de exercițiu devine un SRL obișnuit sau se radiază;
- Construcția și închirierea de locuințe pentru tinerii cu vârsta de maximum 35 de ani. Schemă de sprijin pentru ocupare și mobilitate prin construcția de locuințe de serviciu. Stimuli pentru construcția și finalizarea a 100.000 de locuințe pentru tineri;
- Implementarea Programului "Cardul pentru Tineret" se asigură tinerilor un acces îmbunătățit la discount-uri și reduceri în domenii de interes ale acestora, precum: educație, cultură, sănătate, sport, mobilitate și agrement. Cardul pentru Tineret va deveni un instrument social de integrare, din această comunitate vor putea face parte toți tinerii din România cu vârsta între 14-35 ani care își doresc acest lucru, indiferent de poziția socială, etnie, opțiuni politice sau de mediul în care trăiesc;
- Primă de Stabilitate. Primă de stabilitate pentru o perioadă de 2 ani pentru tinerii absolvenți care se angajează pentru prima dată pe un loc de muncă, cu contract pe perioadă nedeterminată. Valoarea primei este de 1.000 lei lunar în primele 12 luni și 1.250 de lei lunar, în următoarele 12 luni;
- Subvenție Angajatori. Subvenție de 2.250 de lei acordată angajatorilor timp de 12 luni pentru fiecare tânăr angajat pentru prima dată pe piața muncii sau un tânăr, cu vârsta sub 30 de ani, aflat în șomaj de peste 6 luni. Condiție angajator: menținerea raporturilor de muncă 18 luni de la data încadrării în muncă;
- Instalarea tinerilor în agricultură! Instalarea tinerilor în agricultură: 250 de milioane de euro, din fonduri europene, pentru minimum 4.000 de tineri care doresc să devină fermier și se instalează pentru prima oară în agricultură;
- Angajarea tinerilor în agricultură! Angajatorii care angajează minimum 3 tineri cu studii superioare în domeniul agricol sau al industriei alimentare primesc 1.000 de lei lunar pentru fiecare persoană. Iar pentru angajații cu studii medii în aceste domenii câte 750 lei lunar, de persoană;
- Primul student din familie! 104 milioane de euro din fonduri europene pentru sprijinirea tinerilor din medii defavorizate să urmeze studii superioare;
- Adoptarea legii tineretului;
- TABERE STUDENȚEȘTI! Beneficiarii locurilor gratuite în taberele sunt studenții înscrişi la cursurile cu frecvenţă la programul de studii universitare de licență, la programul de studii universitare de masterat și doctorat, în instituţiile de învăţamânt superior de stat;
- Tabere pentru tineri cu dizabilități, Programul de tabere "ARC", tabăra de vară pentru cercetași, tabăra olimpicilor;
- CAMPANIA PREGĂTIȚI PENTRU VIAȚĂ. Proiectul presupune organizarea de weekend-uri destinate copiilor cu vârsta de peste 14 ani, atât din sistemul de protecție specială, cât și copiilor din familii vulnerabile din comunitate, copiilor cu părinții plecați la muncă în străinătate, cu părinte/părinți decedați ori afectați de diferite traume/abuzuri. Tinerii participă la activități de prevenire a traficului de persoane, a violenței de orice fel, a bullying-ului etc., dar află și informații despre responsabilitățile și drepturile pe care le au, precum: indemnizațiile financiare de care pot beneficia, accesul la educație, modalitatea prin care pot obține o locuință socială etc.;

- TABĂRA SOCIALĂ PENTRU COPII ȘI TINERI. Beneficiarii sunt copiii și tinerii aflați în sistemul de protecție specială sau care provin din familii monoparentale, din familii numeroase (cu peste 3 copii minori în întreținere) ori copii și tineri aflați în întreținerea bunicilor/a altor reprezentanți legali;
- TABĂRA „MÂNDRI DE VALORILE ROMÂNIEI";
- CAMPANIA NAȚIONALĂ „FĂRĂ BARIERE";
- CONCURSUL NAȚIONAL DE PROIECTE DE TINERET ȘI STUDENȚI. Finanțarea programelor pentru ONG-urile cu activitate în domeniul tinerilor prin creşterea sumelor accesibile şi simplificarea procedurii de accesare a acestor fonduri;
- DELEGAT DE TINERET LA ONU;
- GRANTUL ERASMUS PLUS. Proiectul urmărește implicarea a cel puțin 10.000 de tineri în activități de consultare a tinerilor și este cofinanțat de către Comisia Europeană.
- Finalizarea procesului de descentralizare a direcţiilor judeţene de tineret şi sport prin trecerea în subordinea consiliilor judeţene, inclusiv patrimoniul acestora până în luna martie 2025;
- Clarificarea legislativă a patrimoniului pentru Tineret.

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII

1. **Priorități de guvernare.**

- Creșterea încrederii cetățenilor și a rezilienței sistemului de sănătate, prin modificări legislative care să încurajeze competiția loială și transparentă între sistemul public și cel privat de sănătate, urmând exemplul de bune practici din alte țări europene;
- Creșterea progresivă a finanțării alocate sănătății cu 1% din PIB pe an, până la media europeană;
- Îmbunătățirea și predictibilitatea finanțării sistemului de sănătate prin bugetare multianuală, acordarea de deduceri pentru asigurări complementare de sănătate și realizarea unui grad ridicat de absorbție a fondurilor europene dedicate domeniului sănătății în perioada 2025-2028;
- Sustenabilitatea și reziliența sistemului de sănătate, prin acces sigur la toate tipurile de servicii medicale, cu precădere în asistența medicală primară și ambulatorie de specialitate și medicamente pentru fiecare cetățean;
- Restructurarea sistemului de sănătate publică, dezvoltarea rețelei de laboratoare de sănătate publică, dezvoltarea capacității de intervenție în teren, dezvoltarea politicilor de prevenție și de screening, precum și a monitorizării bolilor cronice;
- Implementarea accelerată a Planului național de combatere și control al cancerului.

2. **Obiective de guvernare în domeniul sănătății 2025-2028.**

- **Dezvoltarea asistenței medicale comunitare. Rețea națională de centre medicale comunitare, prin:**
  - Construirea/modernizarea și dotarea centrelor comunitare medicale integrate în mediul rural și orașe mici, pentru asigurarea accesului permanent și rapid al tuturor cetățenilor la asistență medicală primară. Reprezintă cheia reconstrucției întregului sistem medical, moașă, asistenți comunitari și sociali. Se vor dezvolta la nivelul acestor centre servicii de telemedicină, de stomatologie și de farmacie comunitară.
- **Dezvoltarea asistenței medicale primare respectiv a medicinei de familie. Asigurarea personalului medical necesar în mediul rural și în zone defavorizate prin definirea și finanțarea unui pachet de instalare și de retenție pentru medici, farmaciști și asistenți medicali, prin:**

- Acordarea unei bonificații, a unei locuințe de serviciu și a unui buget de practică medicilor de familie, în colaborare cu autoritățile locale;
- Prelungirea, la cerere, a perioadei de activitate a medicilor de familie pensionabili, cu avizul autorității locale;
- Creșterea numărului de locuri alocate specialității de medicină de familie;
- Creșterea finanțării pentru angajarea de asistenți medicali comunitari și mediatori sanitari, inclusiv din cadrul comunității, în funcție de nevoile reale ale acestora.

- **Dezvoltarea asistenței ambulatorii de specialitate. Rețea de centre de asistență medicală ambulatorie de specialitate:**
- Modernizarea/extinderea, susținerea și dotarea ambulatoriilor de specialitate. Scop: creșterea accesibilității cetățenilor, mai ales din orașele mici și din localitățile rurale, la servicii medicale de specialitate, acces la un pachet complet de investigații clinice și paraclinice, spitalizare de zi și servicii conexe serviciilor medicale;
- Înființarea, în cadrul acestor centre, a serviciilor de telemedicină, care pot realiza consultații la distanță și monitorizarea și îmbunătățirea tratamentului pacienților cu boli cronice (afecțiuni oncologice, cardiovasculare, pulmonare, diabet).

- **Dezvoltarea asistenței medicale spitalicești:**
- Continuarea și finalizarea investițiilor în spitale și clădiri noi din PNRR și spitalele regionale Iași, Cluj-Napoca, Craiova; identificarea posibilității extinderii rețelei de spitale regionale;
- Demararea investițiilor pentru alte spitale și clădiri noi, din împrumuturi externe, inclusiv prin parteneriate public-privat;
- Introducerea obligatorie a serviciilor de programare, evidență și gestionare digitalizată a parcursului pacienților;
- Optimizarea numărului de paturi contractabile la nivel național, încurajarea formării consorțiilor de spitale și flexibilizarea utilizării paturilor de spital în funcție de adresabilitate;
- Realizarea unui nou normativ de personal, în funcție de complexitatea activității medicale și de necesitățile reale;
- Adaptarea decontării la costurile reale a serviciilor medicale spitalicești și creșterea finanțării ambulatoriilor integrate;
- Dezvoltarea serviciilor de asistență medicală pentru pacienții critici (infarct miocardic, AVC, poli-traumă, arși etc.), a îngrijirilor paliative, a serviciilor de anestezie și terapie intensivă și dezvoltarea unui program de chirurgie robotică;
- Aplicarea drepturilor de folosire a limbii materne în domeniul serviciilor medicale, în spiritul cartei europene pentru limbile regionale și minoritare ratificată de România și conform legislației în vigoare.

- **Politica în domeniul medicamentului: scurtarea duratei de introducere în compensare a medicamentelor noi, inovative; o nouă politică de preț a medicamentelor și încurajarea dezvoltării industriei farmaceutice autohtone.**
- **Prevenția și programele de sănătate:**
- Accelerarea derulării programelor naționale de screening, depistare precoce și extinderea acestora cu finanțare de la UE;
- Dezvoltarea rețelei județene de centre de prevenire, consiliere și combatere a adicției la droguri, cu prioritate pentru copii și adolescenți.

- **Dezvoltarea centrelor de îngrijire a persoanelor vârstnice și îngrijirile la domiciliu și a îngrijirilor paliative.**
- Modificarea legislației și finanțării care să încurajeze îngrijirile persoanelor vârstnice, îngrijirile paliative și dezvoltarea lor;

- Implementarea Planului național de îngrijiri paliative, creșterea finanțării pentru minimum 4.000 de paturi de paliație, dezvoltarea de centre publice de paliație pentru copii.

- **Resursele umane din sănătate:**
- Finalizarea Registrului Profesioniștilor din Sănătate;
- Corelarea locurilor și posturilor scoase la concurs cu nevoile reale de asistență medicală și de resurse umane la nivel local și regional;
- Simplificarea accesului în rezidențiat pentru specialitățile deficitare;
- Încurajarea revenirii profesioniștilor români din domeniul medical din diaspora prin debirocratizarea recunoașterii profesionale;
- Implementarea unui nou sistem de asigurări de malpraxis pentru toți profesioniștii din sănătate;
- Construcția Centrului de excelență în managementul serviciilor de sănătate pentru Institutul Național de Management al Serviciilor de Sănătate și a trei centre de pregătire avansată pentru medicii rezidenți (București, Târgu-Mureș, Timișoara);
- Parteneriat cu Universitățile de Medicină pentru pregătirea resursei umane în comunicarea empatică cu pacientul și aparținătorul, ca parte a evaluării cadrelor medicale.

- **Digitalizare și e-sănătate centrate pe nevoile pacienților - Elaborarea și implementarea Strategiei Naționale de Digitalizare și e-Sănătate.**
- Aprobarea Strategiei Naționale de Digitalizare în Sănătate (SNDS) și a planurilor de acțiune regionale, realizarea Registrelor Naționale pentru principalele boli pentru planificarea programelor naționale și a investițiilor și pentru decizii bazate pe dovezi în domeniul politicilor de sănătate;
- Realizarea unei noi Platforme Unice a Asigurărilor de Sănătate pentru facilitarea accesului pacienților, debirocratizare și eliminarea fraudelor;
- Operaționalizarea Dosarului Electronic de Sănătate (DES), instrument medical modern pentru accesul facil al pacientului la toate categoriile de servicii, cu asigurarea unei protecții maximale ale datelor cu caracter personal;
- Extinderea reglementărilor în domeniul telemedicinii și a serviciilor asociate, prin asigurarea unor norme de reglementare specifice, dar și a resurselor financiare necesare implementării acestui important palier din domeniul sanitar.

- **Aplicarea neutralității sectoriale prin dezvoltarea asigurărilor complementare voluntare de sănătate, prin creșterea ponderii fondurilor private, care să cofinanțeze servicii medicale, respectiv:**
- Crearea unui cadru legislativ pentru încurajarea și creșterea deductibilității fiscale pentru asigurările complementare de sănătate;
- Deschiderea către mai multe tipuri de asigurări de sănătate și asiguratori privați;
- Menținerea rolului statului de reglementator, finanțator și ofertant de servicii de asigurare prin CNAS/casele județene de asigurări de sănătate.

- **Dezvoltarea asistenței medicale comunitare și a medicinii școlare, prin:**
- Dezvoltarea medicinii comunitare la nivelul CCI care să ofere servicii de consiliere și de prevenție, inclusiv în sănătatea orală;
- Extinderea numărului și activității mediatorilor sanitari pentru populația romă;
- Parteneriat cu Ordinul asistenților medicali pentru educație, pentru sănătate în școli și asigurarea asistenței medicale școlare.

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII.

1. **Reducerea abandonului școlar și susținerea participării beneficiarilor la învățământul preuniversitar, prin:**

- Asigurarea unei mese sănătoase în fiecare școală din România până în anul școlar 2029-2030, cu extinderea progresivă a programului și atingerea pragului de un milion de beneficiari până în anul 2025. Atingerea nivelului de un milion de beneficiari ai programului în anul 2025 și sprijin pentru construirea și/sau dotarea de cantine școlare. De asemenea, sumele alocate pentru program se vor utiliza doar cu această destinație, inclusiv prin metode alternative;
- Dezvoltarea și susținerea programului „Școală după școală", prin asigurarea unui cadru legal clar, care să stimuleze și să încurajeze primăriile și agenții economici să investească în activități educative complementare;
- Dezvoltarea și extinderea programului „Învățare remedială" pentru sprijinirea elevilor cu dificultăți de învățare, având și o componentă specială pentru sprijinirea reintegrării școlare a copiilor români veniți din afara granițelor țării;
- Formarea și încadrarea de noi mediatori și consilieri școlari, alături de alte tipuri de personal didactic auxiliar, pentru îmbunătățirea accesului la educație de calitate și reducerea inegalităților educaționale;
- Îmbunătățirea condițiilor de trai pentru elevi și studenți în internate școlare și cămine studențești, prin majorarea subvenției alocate în acest scop, modernizarea infrastructurii existente și construcția de noi unități de cazare acolo unde cererea o impune;
- Crearea și finanțarea unui program național pentru achiziționarea și punerea în uz a autobuzelor și microbuzelor școlare;
- Susținerea accesului la educație pentru tinerii și cadrele didactice români din diaspora și românii de pretutindeni, prin acordarea de burse, locuri de cazare în internate școlare/cămine studențești, reducere la transport, precum și alte facilități pentru elevii și studenții români de pretutindeni. În același timp, promovarea identității culturale și lingvistice în țările cu comunități românești semnificative reprezintă o prioritate strategică;
- Promovarea activităților sportive în școli, prin modernizarea infrastructurii sportive, susținerea competițiilor școlare, încurajarea performanței și introducerea de programe extracurriculare dedicate sportului, pentru a stimula participarea elevilor și a reduce abandonul școlar și a preveni dezvoltarea unor obiceiuri nesănătoase.

2. **Consolidarea și extinderea învățământului tehnologic și tehnologic dual:**

- Asigurarea unui proces simplu și rapid pentru acreditarea școlilor și programelor de învățământ tehnologic și tehnologic dual;
- Formarea profesorilor de discipline de specialitate/instruire practică prin stagii de mentorat la operatorii economici. Participarea a cel puțin 1.000 profesori la aceste programe;
- Revizuirea ofertei educaționale, a curriculumului și a programelor pentru ruta tehnologică și tehnologic dual, pentru meserii emergente de pe piața muncii, începând cu anul 2025;
- Extinderea ofertei de învățământ tehnologic dual în zonele rurale prin investiții strategice în infrastructură, resurse educaționale și parteneriate cu mediul economic local;
- Extinderea parteneriatelor între autoritățile locale, unitățile de învățământ, instituțiile de învățământ superior și mediul privat pentru a alinia programele de învățământ dual

la cerințele pieței muncii. Susținerea a peste 100.000 de elevi în sistemul de învățământ dual;

- Consolidarea învățământului superior în sistem dual, prin organizarea de programe de licență, masterat și doctorat în sistem dual;
- Modernizarea resurselor educaționale, prin echiparea laboratoarelor cu tehnologie de ultimă generație, implementarea platformelor digitale de învățare interactive, dezvoltarea de conținut digital adaptat programei școlare și asigurarea accesului la infrastructură IT pentru elevi, studenți și cadre didactice;
- Finalizarea construcției și operaționalizarea celor 29 de campusuri pentru învățământ dual, până în 2026, asigurând dotarea acestora cu laboratoare moderne, spații de instruire practică și facilități de cazare pentru elevi și studenți, precum și actualizarea calificărilor pentru a răspunde cerințelor actuale ale pieței muncii.

3. Actualizarea programelor școlare:

- Revizuirea planurilor cadru, dar și a programelor școlare, pentru a include conținuturi și activități care abordează utilizarea inteligenței artificiale și dezvoltarea competențelor digitale, promovând în același timp gândirea critică, creativitatea și dezvoltarea personală. Accentul va fi pus pe pregătirea pentru meseriile viitorului și pe adaptarea la schimbările tehnologice rapide;
- Promovarea și susținerea elevilor cu performanțe înalte, prin susținerea centrelor de excelență, dar și prin programe de sprijin personalizate;
- Evaluarea periodică a nivelului de alfabetizare funcțională al elevilor și personalizarea parcursului educațional, pentru a garanta atingerea profilului absolventului;
- Crearea de manuale adaptate pentru predarea limbii române, dedicate elevilor care se întorc în țară după ce au urmat exclusiv programe de învățământ în alte țări, pentru a sprijini integrarea lor educațională;
- Consolidarea educației sociale, prin extinderea și susținerea financiară a programelor de prevenire și combatere a violenței în mediul școlar și a consumului de substanțe psiho-active în rândul elevilor. Integrarea și/sau consolidarea în programele școlare a noțiunilor de educație financiară, civică, juridică, de gândire critică și de combatere a dezinformării, însoțite de formarea cadrelor didactice pentru predarea acestor noțiuni, adaptate realităților contemporane.

4. Profesionalizarea și susținerea carierei didactice: formare, perfecționare și evaluare:

- Implementarea unor mecanisme de motivare financiară sau non-financiară pentru cadrele didactice, bazate pe performanță, la nivel școlar, județean și național. Aceste mecanisme pot include bonusuri, premii, sau alte beneficii menite să recunoască și să încurajeze performanța profesională și contribuția la îmbunătățirea calității educației;
- Inițierea unor programe pilot privind descentralizarea recrutării resurselor umane, având ca obiectiv creșterea autonomiei școlilor;
- Continuarea reformei formării inițiale și continue a cadrelor didactice, pentru îmbunătățirea calității pregătirii profesionale a viitorilor profesori (licență didactică de dublă specializare; masterat didactic), precum și dezvoltarea continuă a competențelor acestora pe parcursul carierei în acord cu Profilul și standardele profesionale pentru cadrele didactice;
- Crearea unui sistem național de monitorizare a programului de mentorat pentru profesorii debutanți (până la finalul anului 2025).

5. Învățământul în limbile minorităților naționale. Predarea limbii române pentru minorități:

- Toate drepturile minorităților naționale câștigate până în prezent, prevăzute în legile educației, se păstrează în totalitate;
- Prevederile cu privire la minoritățile naționale se aplică integral în primi doi ani de guvernare;
- Predarea limbii române pentru minorități se va eficientiza prin adaptarea programelor școlare la nevoile lingvistice și ritmul de dezvoltare al elevilor aparținând minorităților naționale, respectiv prin susținerea și extinderea formării inițiale și continue a profesorilor de limba română, precum și a profesorilor pentru educație timpurie și pentru învățământ primar care predau limba și literatura română sau comunicare în limba română. Implementarea și asigurarea integrală a surselor de finanțare a Programului național de susținere a învățării limbii și literaturii române, prin finanțarea de tabere de învățare, creare conținuturi digitale etc., în conformitate cu prevederile art.83 alin.(16)-(18) din Legea învățământului preuniversitar nr.198/2023;
- Elaborarea unor manuale adaptate pentru predarea limbii române elevilor aparținând minorităților naționale, care să răspundă nevoilor specifice și să faciliteze învățarea eficientă a limbii.

6. Extinderea rețelei de școli-pilot pentru inovare și autonomie în educație:

- Extinderea rețelei de școli-pilot la nivel național, pentru a implementa intervenții educaționale inovative, noi modele curriculare și de carieră didactică, modele noi de management descentralizat, cu scopul de a crește autonomia și performanța unităților de învățământ preuniversitar și de a asigura reziliența sistemului de educație.

7. Îmbunătățirea serviciilor de consiliere și orientare școlară, pentru a sprijini elevii în alegerea parcursului educațional și profesional:

- Asigurarea consilierii școlare și orientării în carieră pentru fiecare elev, prin creșterea numărului de consilieri școlari, asigurarea accesului la instrumente de evaluare și orientare în carieră și digitalizarea portofoliului educațional. Creșterea numărului de elevi consiliați cu cel puțin 100.000 de elevi;
- Colaborarea cu entități specializate care să sprijine școlile/universitățile în furnizarea unor servicii de consiliere și orientare de calitate;
- Susținerea părinților: consiliere și susținere pentru părinți în școală, garantarea cadrului de participare la deciziile școlilor, încurajarea acțiunilor părinți-profesori-elevi.

8. Performanță și acces în învățământul superior.

- Promovarea eticii, integrității și a siguranței în mediul academic;
- Internaționalizarea învățământului superior în vederea creșterii calității educației și a cercetării;
- Alinierea învățământului superior la cerințele pieței muncii prin ruta completă duală;
- Aplicarea strictă a principiului „toleranță zero” în universități, pentru a preveni și combate orice formă de hărțuire, inclusiv hărțuire sexuală;
- Continuarea îmbunătățirii politicilor de acces în învățământul superior și de a sprijini categoriile de elevi și studenți din grupurile subreprezentate/defavorizate prin programe de tipul „Primul student din familie”. Simplificarea procedurii de recunoaștere a studiilor realizate în străinătate sau în România pe curriculum străin pentru accesul la studiile universitare;
- Promovarea parteneriatului public-privat și a co-deciziei în orientarea politicilor educaționale, prin colaborare autentică cu mediul de afaceri, inclusiv dezvoltarea de programe de licență și masterat în parteneriat, pentru a corela oferta educațională cu cerințele pieței muncii;

- Menținerea mecanismului de finanțare al universităților bazat pe criterii de performanță;
- Susținerea programelor universitare STEM.

9. Consolidarea și dezvoltarea educației timpurii.

- Construirea de creșe în zonele urbane și rurale pentru a satisface cererea tot mai mare de servicii pentru copii mici, alături de formarea și calificarea personalului necesar pentru asigurarea unei educații timpurii de calitate;
- Asigurarea finanțării creșelor prin fonduri publice, investiții private și dezvoltarea parteneriatelor public-privat, pentru a extinde accesul la servicii de educație timpurie și îngrijire de calitate;
- Crearea și operaționalizarea de servicii complementare de educație timpurie (grădinițe comunitare, ludoteci și/sau grupuri de joacă).

10. Simplificarea, debirocratizarea și digitalizarea sistemului de învățământ.

- Revizuirea proceselor administrative și de management în sistemul educațional și digitalizarea acestora pe criterii de eficiență și logică a proceselor;
- Simplificarea proceselor administrative din managementul educațional și reducerea sarcinilor birocratice pentru cadrele didactice, astfel încât acestea să se poată concentra mai mult pe actul educațional și pe dezvoltarea profesională;
- Asigurarea transparenței privind activitatea unităților de învățământ și a instituțiilor de învățământ superior;
- Diminuarea numărului de documente solicitate în activitatea didactică (fișe, procese verbale, rapoarte etc.);
- Reorganizarea inspectoratelor școlare conform legii în vigoare, în vederea eficientizării, descentralizării și debirocratizării activității de management școlar, precum și pentru un nivel de sprijin mai ridicat pentru școli. Creșterea atribuțiilor Consiliilor de Administrație a Școlilor;
- Reformarea și reorganizarea Agenției Române de Asigurare a Calității în Învățământul Preuniversitar (ARACIP), în sensul corelării activității de inspecție școlară și a evaluării calității.

CERCETARE

1. Susținerea de Parteneriate pentru Cercetare în sistem public-privat, în vederea adresării unor provocări societale majore:

- 1% din PIB pentru finanțarea dedicată cercetării. Vom urmări majorarea graduală a bugetului anual destinat cercetării pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027;
- Încurajarea activităților de cercetare și dezvoltare desfășurate în parteneriat, cu precădere între organizațiile de cercetare de drept public și întreprinderi și/sau autorități publice locale, cu scopul de a obține brevete aplicate în industrie și de a accelera transferul de la cunoașterea științifică la tehnologii cu impact socio-economic, răspunzând în principal provocărilor societale stabilite în Agenda Strategică de Cercetare a României inclusă în Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022-2027;
- Punerea în aplicare a unor instrumente de finanțare din Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare pentru a răspunde problemelor societății. Cercetarea va fi orientată către domeniile de cercetare conectate cu principalele provocări societale precum schimbări climatice, schimbări demografice, sănătate, bunăstare și incluziune

socială, securitate, energie verde, digitalizare, tehnologii emergente și schimbări tehnologice;

- Susținerea de parteneriate între organizații de cercetare, în jurul unei agende comune de cercetare/concentrare tematică, pentru crearea unor poli instituționali de excelență care vor urmări extinderea infrastructurilor de cercetare existente și cercetarea efectivă asociate unei agende strategice stabilite în raport cu provocările societale. Vor fi sprijinite proiecte care să faciliteze transferul tehnologic și de cunoștințe pentru a asigura o transformarea economică inteligentă și sustenabilă a României;
- Urmărirea luării unor măsuri prin care să se sprijine inclusiv atragerea de resurse din străinătate, prin participarea organizațiilor de cercetare la proiecte în sinergie cu acțiunile Orizont Europa și alte programe europene și internaționale;
- Finanțarea unor programe sectoriale de către ministerele de resort pentru a genera soluții la probleme concrete identificate;

2. **Susținerea Cercetării de vârf în domenii strategice cu potențial de aplicabilitate în economie:**

- Setarea, respectiv susținerea unor domenii strategice precum: inteligența artificială, securitatea cibernetică, tehnologiile cuantice, sistemele autonome, fizica laserilor, plasmei și radiației, tratamentul cancerului, a bolilor cardiovasculare și a altor patologii grave, adaptarea la schimbările climatice, inclusiv reziliența agriculturii si a resurselor montane la schimbările climatice, tranziția verde și digitală și genomică. În aceste domenii, dar lista va fi extinsă iterativ, vom susține cele mai performante organizații de cercetare din România să desfășoare activitate de cercetare de excelență, să se doteze cu infrastructură și să beneficieze de resursă umană înalt specializată, inclusiv să intre în consorții internaționale;
- Sprijinirea celor mai performante organizații din România în aceste demersuri strategice, prin stimularea colaborării între organizații de cercetare de drept public și privat, atât la nivel național, prin implementarea Legii nr. 25/2023 în vederea reducerii fragmentării sistemului public de cercetare, cât și la nivel internațional; luarea de măsuri pentru a facilita transferul de cunoștințe și tehnologii de vârf, creșterea vizibilității științifice, dezvoltarea potențialului tehnologic, îmbunătățirea competitivității economiei naționale, precum și valorificarea și diseminarea rezultatelor cercetării în societate;
- Susținerea în mod special a proiectului strategic ELI-NP și asigurarea îndeplinirii tuturor obiectivelor proiectelor strategice deja aprobate la finanțare prin Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare (PCIDIF) și Programul Sănătate (PS) – componenta de cercetare, cu atât mai mult cu cât România a reușit îndeplinirea condiției favorizante „Buna Guvernanță a strategiei naționale și regionale de specializare inteligentă” care era necesară pentru aprobarea cererilor de rambursare din trei programe de coeziune - Programul Creștere Inteligentă, Digitalizare și Instrumente Financiare, cele opt Programe Regionale și Programul Sănătate; condiția favorizantă a fost considerată îndeplinită de către Comisia Europeană prin adresa COM C (2024) 5527 din 25 iulie 2024. Dintre programele prioritare menționăm, lista urmând a fi extinsă: HUB Român de Hidrogen și Noi Tehnologii; Platforma Națională de Tehnologii și Semiconductori; DANUBIUS-RI; ALFRED; HUB Român de Inteligență Artificială; Implementarea de soluții de cercetare de importanță strategică în domeniul medical: genomică, boli netransmisibile, vaccinuri, seruri și alte medicamente biologice;
- Finalizarea evaluării organizațiilor de cercetare în anul 2025, în acord cu principiile stabilite prin normele de aplicare ale Legii nr. 25/2023 aprobate prin HG 138/2024 și eficientizarea activității acestora în acord cu rezultatele evaluării; în cazul unei

organizații de cercetare care se va integra voluntar, patrimoniul acesteia în integralitatea lui nu va putea fi deturnat spre altă destinație decât continuarea activității de cercetare;

- Finanțarea suplimentară a organizațiilor de cercetare direct proporțional cu performanțele academice obținute, în urma evaluării realizate în baza Legii nr. 25/2023 și lansarea unor programe de finanțare instituțională în sistem competitiv accesibile tuturor universităților și institutelor de cercetare;
- Participarea activă a României la proiectarea viitoarelor proiecte importante de interes comun european (IPCEI):
  - Materiale avansate circulare pentru tehnologii avansate;
  - Inteligență artificială;
  - Tehnologii pentru semiconductori avansați;
  - Infrastructură și servicii Edge Computing;
  - Medicamente critice.
- Surse de finanțare:
  - Finanțare din bugetul de stat, cel puțin 600 milioane de euro;
  - Finanțare din fonduri europene: PCIDIF (Acțiunile 1.2 și 1.3) și PS.

3. România, Hub Regional de Cercetare și Inovare.

- Dezvoltarea RoInovare – o platformă națională pentru inovare care va administra un Fond pentru transfer tehnologic și inovare alimentat inclusiv cu fonduri private și care urmează să acorde granturi IMM-urilor care dezvoltă inovație deep-tech și care colaborează cu o entitate de cercetare, finanțarea derulându-se etapizat, proporțional cu gradul de dezvoltare al întreprinderii;
- Stimularea parteneriatelor pentru inovare, între mediul privat și sistemul național de cercetare și, între sistemul civil și cel militar, astfel încât cele mai importante rezultate științifice să fie transferate cu prioritate către mediul economic, având programele de accelerare/incubare ca prim pas;
- Stimularea marilor companii să își înființeze divizii de cercetare și dezvoltare R&D în România, prin următoarele tipuri de facilități fiscale: creșterea deducerii cheltuielilor de cercetare din impozitul pe profit la 150%, în 3 ani, și la 200%, în 5 ani; acordarea unui credit fiscal pentru investiții în cercetare, în valoare de până la 30% din cheltuielile eligibile; garanții pentru credite de cercetare;
- Creșterea numărului de companii internaționale care își deschid centre de cercetare și dezvoltare (R&D) și inovare în România, prin oferirea de stimulente și promovarea țării ca un mediu atractiv, stabil și competitiv din punct de vedere economic, dar și prin încurajarea parteneriatelor dintre acestea și autoritățile si instituțiile publice;
- Înființarea unor programe care să sprijine colaborarea dintre universități/institute naționale de cercetare-dezvoltare, institutele Academiei Române, institutele academiilor de ramură și companii din industrie pentru dezvoltarea de tehnologii inovatoare, cu potențial de comercializare, inclusiv a unor programe care să asigure transferul de cunoștințe inclusiv transfer tehnologic către fermieri. Programele vor susține cercetările academice și vor facilita transferul tehnologic către industrie și agricultură, oferind sprijin financiar și consiliere atât pentru fazele de cercetare timpurii (TRL 4-5), cât și pentru cele avansate (TRL 6-7).

4. Creșterea competitivității prin asigurarea unei finanțări predictibile a cercetării și evidențierea rezultatelor cercetării.

- Generarea unui calendar multianual de lansare a competițiilor de proiecte de cercetare și monitorizarea evoluției și a impactului acestora pe termen mediu și lung;

- Asigurarea unor bugete multianuale pentru competițiile de proiecte de cercetare ce urmează a fi finanțate din fonduri publice;
- Analizarea competițiilor care au produs rezultate cu puternic impact economic și societal, și generarea unei ciclicități a acestora, dar și analizarea investițiilor în competiții sau infrastructură care au eșuat;
- Generarea unor baze de date care să conțină cele mai importante rezultate obținute în cadrul procesului de cercetare și care să poată fi utilizate la scară largă în societate, cu protejarea drepturilor de proprietate intelectuală;
- Stimularea conceptului de open-science doar în raport cu standarde înalte de calitate cu privire la jurnalele unde pot fi plătite taxele de publicare pentru lucrările științifice;
- Surse de finanțare: Finanțare din bugetul de stat: multianual pe bugetul aprobat al Planului Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare.

5. Dezvoltarea competențelor în știință, tehnologie, inginerie și matematică – STIM.

- Alocarea a minimum 400 de milioane de euro pentru formarea de specialiști în domeniile STIM, formarea cadrelor didactice, accesul la resurse educaționale, laboratoare, echipamente, parteneriate între companii de tehnologie și universități, inclusiv laboratoare mobile pentru zonele defavorizate;
- Susținerea cercetării fundamentale în domeniul științelor exacte prin operaționalizarea unui spectru larg de instrumente din Planul National de Cercetare, Dezvoltare și Inovare dedicat proiectelor de cercetare fundamentală și exploratorie și de stimulare a resursei umane;
- Finanțarea a diverse programe de mobilități, prin care tinerii cercetători în domeniul științelor exacte vor putea avea acces la infrastructură inexistentă în România sau vor putea face stadii de cercetare în organizații de cercetare performante din străinătate. Se va urmări crearea unui cadru favorabil pentru schimbul de experiență între tinerii cercetători români din diaspora și cei din țară, cu scopul de a întări colaborarea și parteneriatele dintre aceștia;
- Susținerea tinerilor cercetători în domeniul științelor exacte care, după stabilirea unui program de cercetare independent și obținerea unor rezultate remarcabile în domeniul lor, urmăresc să activeze în România și să își creeze sau să își consolideze o echipă de cercetare;
- Majorarea graduală a bugetului anual destinat cercetării pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute în Strategia Națională de Cercetare, Inovare și Specializare Inteligentă 2022 – 2027;
- Stimularea concentrărilor academice metropolitane – universități/institute – care, (1) prin misiuni diferențiate să susțină eficient dezvoltare națională, regională și locală, (2) să intre în ecosisteme performante de inovație și (3) să poziționeze mai bine țara în analizele și clasamentele academice internaționale.

6. Susținerea cercetării fundamentale și de frontieră.

- Derularea de multiple competiții de proiecte de cercetare, cu precădere prin Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare care se adresează cercetătorilor de excelență, implicați în activități de cercetare complementare, care, prin colaborare, pot demonstra ambiția, interdisciplinaritatea, aplicabilitatea și fezabilitatea propunerii lor științifice;
- Urmărirea obținerii unor progrese semnificative la frontierele cunoașterii, prin dezvoltarea unor noi direcții de cercetare și utilizarea creativă a modelelor, teoriilor și metodelor deja existente, abordând în mod integrat o clasă complexă de probleme;

- Acordarea de fonduri publice Academiei Române, pentru a conduce competiții de proiecte de cercetare (competiții de granturi) în sistem competițional în domeniul cercetării fundamentale.

7. Domeniul prioritar științe socio-umane.

- Susținerea colaborărilor dintre universități și institutele Academiei Române în vederea obținerii unor rezultate semnificative în domeniul socio-uman, cu accent pe schimbările societale cu impact major asupra democrației;
- Susținerea independentă și/sau într-un cadru multidisciplinar a științelor socio-umane din universități, luând în considerare provocările socio-culturale complexe ale lumii de astăzi, inclusiv polarizări cu potențial rol în conflicte sociale, războaie, manipulări sociale și aspecte privind rolul democrației în societățile contemporane;
- Dezvoltarea competențelor și formarea de specialiști în domeniile artelor și științelor socio-umane, formarea cadrelor didactice și accesul la resurse educaționale;
- Finanțarea a diverse programe de mobilități și schimburi de experiență între cercetători români din diaspora și cei din țară, cu scopul de a întări colaborarea și parteneriatele dintre aceștia în domeniul științelor socio-umane.

8. Domeniul prioritar agricultură.

- Urmărirea colaborărilor dintre universități și institutele Academiei Române și Academia de Ştiinţe Agricole şi Silvice "Gheorghe Ionescu-Şişeşti" (A.S.A.S.), în vederea obținerii unor rezultate cu impact major în domeniul agriculturii;
- Stabilirea unor obiective strategice pe domenii ale agriculturii (culturi de câmp, horticultură, îmbunătățiri funciare, industrie alimentară, bioeconomie, mediu, schimbări climatice etc.), care să reflecte viziunea națională în ceea ce privește activitatea de cercetare, dezvoltare, inovare;
- Stimularea cercetării în domeniul agricol prin programe care urmăresc asigurarea de hrană sănătoasă;
- Dezvoltarea de programe sectoriale în domeniul agricol.

9. Domeniul prioritar: științe exacte și inginerești.

- Derularea de proiecte de cercetare complexe bilaterale România - Statele Unite ale Americii, în urma Memorandumului de Înțelegere încheiat cu National Science Foundation (NSF);
- Susținerea unor proiecte de tip IDEI din Planul Național de Cercetare, Dezvoltare și Inovare 2022-2027;
- Cofinanțarea participării organizațiilor de cercetare din România la parteneriatele europene;
- Programe de mobilități pentru cercetătorii români din țară și din diaspora.

10. Atragerea tinerilor cercetători români din diaspora și creșterea gradului de internaționalizare a cercetării din românia.

- Lansarea unor competiții multianuale de tip homecoming cu asigurarea unui tenure track;
- Oferirea de stimulente pentru cercetătorii străini atrași prin investiția 8 din Componenta 9 a PNRR pentru a continua activitatea de cercetare în România după încheierea proiectelor;
- Lansarea unor competiții multianuale pentru cercetători străini și a unor programe de mobilitate, respectiv a unor competiții de proiecte de cercetare bilaterale cu statele vecine;

- Investiții în infrastructura de cercetare astfel încât aceasta să ofere condiții optime pentru derularea activității cercetătorilor;
- Susținerea colaborărilor internaționale de tip: schimb de experiență, proiecte de cercetare comune, cofinanțarea proiectelor europene, prin derularea unor acțiuni în continuarea investițiilor 6 și 7 din Componenta 9 a PNRR.

11. Creșterea contribuției cercetării la alfabetizarea științifică a populației și combaterea pseudoștiinței.

- Comunicarea rezultatelor cercetărilor (introducerea în toate granturile de finanțare a obligativității comunicării rezultatelor cercetării către publicul larg), cu excepția celor în domeniul securității naționale, cu protejarea drepturilor de proprietate intelectuală;
- Înființarea și finanțarea cu prioritate a: dezvoltării de canale de comunicare a rezultatelor cercetării în limbaje accesibile populației (platforme online, bloguri, vloguri, canale de social media etc.), materialelor didactice despre utilele descoperiri în știință (videoeducaționale);
- Dezvoltarea unui portal național de informare științifică, în care să se publice în regim open science și care să cuprindă toate rezultatele cercetărilor finanțate din surse publice sau rezumatele acestora, atâta timp cât acestea nu au caracter secret;
- Susținerea unor sisteme de monitorizare a dezinformării: crearea unei platforme care să monitorizeze activitatea pseudo-științifică online și să atragă atenția autorităților și publicului asupra acestora;
- Granturi specifice pentru cercetări care abordează subiecte de combatere a pseudo-științei;
- Descurajarea fraudelor științifice: dezvoltarea de norme legislative specifice care vor include sancțiuni pentru cei care promovează cercetări false sau dăunătoare, cum ar fi fraudarea datelor, publicarea de studii false sau promovarea de teorii fără fundament științific. Mai mult, propunem adoptarea unor mecanisme de raportare a fraudelor în cercetare independent de actualele instituții;

MINISTERUL AGRICULTURII ȘI DEZVOLTĂRII RURALE

1. **Pact național privind sistemul de irigații din România privind:**

- Creșterea suprafeței irigabile de la 1,6 milioane la 2,7 milioane de ha prin investiții până în 2028;
- Modernizarea infrastructurii de irigații deținute de OUAI-uri, prin finalizarea proiectelor contractate în valoare de 500 milioane de euro din fonduri europene nerambursabile;
- Înființarea de amenajări locale de irigații în afara sistemului de irigații principal cu alocare de 100 milioane de euro din fonduri europene nerambursabile;
- Finanțarea achiziției de echipamente pentru irigații cu alocare de 200 milioane de euro din fonduri europene nerambursabile privind gestionarea eficientă a apei dulci din România.

2. **Regândirea programului AgroInvest prin:**

- Garantarea de către stat a creditelor de investiții cu 90%;
- Acordarea de credite de minimum 20 de ani pentru investiții cu o dobândă de până la 2% marja fixă plus ROBOR.

3. **Instrument de gestionare risc – asigurarea culturilor în România.**

4. **Sprijinirea sectorului de creștere a suinelor.**

5. **Finanțarea fermelor,** atât de reproducție cât și de creștere și îngrășare astfel încât să ajungem la un efectiv de 2,4 milioane de capete porcine în zona industrială cu alocare de 1,4 miliarde de lei;

6. **Dezvoltarea fermelor de familie,** prin adăposturi cu o capacitate între 50 și 100 de capete cu un plafon de 30 milioane de euro.

7. **Sprijinirea sectorului de creștere a păsărilor** prin realizarea de ferme cu o capacitate de 10 milioane de locuri, prin alocarea a 100 milioane de euro.

8. **Sprijinirea sectorului de creștere a bovinelor și suinelor,** prin achiziționare matcă de reproducție prin fonduri europene nerambursabile pentru dezvoltare.

9. **Sprijinirea sectorului de creștere a ovinelor** prin finanțarea tineretului ovin între 1-12 luni prin creșterea șeptelului în România – finanțare 48 milioane de euro fonduri europene și buget de stat.

10. **Prioritizarea sectorului apicol** în vederea creșterii competitivității sectorului.

11. **Dezvoltarea capacităților de procesare în vederea integrării materiilor prime românești în lanțurile alimentare**

12. **Continuarea programului INVESTALIM,** prin finanțarea proiectelor aprobate cu un buget de 590 milioane de euro.

13. **Continuarea finanțării proiectelor destinate procesării aprobate prin Programul Național Strategic – alocare 600 milioane de euro.**

14. **Procesare în sectorul de panificație**, lansare apel de proiecte prin Programul Național Strategic cu o alocare în valoare de 200 milioane de euro.

15. **Implementarea Programului Romaliment** – Schemă de ajutor de stat 1 miliard de euro pentru investiții în retehnologizare, modernizare și extindere pentru unitățile deja existente de procesare a materiilor prime agricole.

16. **Organizarea și pregătirea sectorului agricol pentru piața desfacerii.**

17. **Dezvoltarea centrelor de colectare, sortare, ambalare și depozitare** și punerea la dispoziția formelor asociative cu rol economic. Finanțarea din PNS a activităților de sprijin și îndrumare a formelor asociative în vederea creării și dezvoltării de asociații Agricole – 1 milion de euro.

18. **Reorganizarea Ministerului Agriculturii și Dezvoltării Rurale..**

MINISTERUL MEDIULUI, APELOR ȘI PĂDURILOR

- Eficientizarea, comasarea și reorganizarea structurilor subordonate din cadrul Ministerului Mediului, Apelor și Pădurilor.
- Măsuri agreate pentru a fi implementate în primele 6 luni ale anului 2025:

- Reducerea numărului direcțiilor silvice în funcție de eficiența activității lor propriu-zise;
- Analizarea și evaluarea documentelor de mediu și a actelor de reglementare pentru a elimina procese care se dublează;
- Redactarea unui ghid unitar pentru uniformizarea emiterii actelor de reglementare.

- Înființarea unui Program Naționale pentru Curățarea Apelor și Pădurilor din România în primele 6 luni ale anului 2025. Va fi un program anual, cu un impact bugetar de minim 50 milioane de lei/an;
- Finanțare expresă pentru închiderea depozitelor de deșeuri industriale și municipale pentru care statul român a fost condamnat la CJUE;
- Adoptarea legii ariilor naturale protejate în primele 6 luni ale anului 2025, plecând de la draftul pus în dezbaterea publică de către Ministerul Mediului, Apelor și Pădurilor. Adoptarea legii se va realiza după o amplă dezbatere alături de societatea civilă. Legea va cuprinde și mecanismele concrete și un calendar efectiv pentru creșterea graduală a nivelului de non-intervenție în parcurile naționale și naturale în sensul respectării recomandărilor IUCN;
- Redactarea și adoptarea unei noi legi a administrării spațiilor verzi în prima sesiune parlamentară din anul 2025 și respingerea proiectului de lege privind administrarea spațiilor verzi (PL-x nr. 668/2018) în luna februarie a anului 2025;
- Eficientizarea Sistemului de Garanție-Returnare și înființarea unui Program Național de Finanțare pentru RVM-uri, cu obiectivul de a crea 1.000 de puncte noi de colectare pe an. Programul va fi lansat în anul 2025;
- Continuarea asigurării sursei de finanțare pentru implementarea proiectelor stabilite de MMAP în domeniile eficienței energetice, reducerii de emisii și adaptarea la schimbările climatice, în contextul îndeplinirii de către România a obligațiilor privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră. Menținerea surselor de finanțare ale Fondului pentru Mediu, prin păstrarea procentului de 47% din contravaloarea în lei a sumelor obținute în urma scoaterii la licitație prin platforma comună a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră atribuite României, în temeiul prevederilor art. 10, alin. 2 și 3 din Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003, prevăzut de legislația actuală;
- Permanentizarea Programul Național de Împăduriri cu fonduri naționale sau surse europene post-PNRR, până la concurența sumei de 500 de milioane de euro, în vederea atingerii obiectivului de împăduriri asumat în Strategia Națională pentru Păduri 2030;
- Evaluarea populației de carnivore mari prin metode științifice moderne și consolidarea planului de acțiune pentru carnivore mari;
- Reconfigurarea sistemului de trasabilitate pentru deșeurile transfrontaliere, în urma aderării României la spațiul Schengen. Noul sistem trebuie să asigure monitorizarea transporturilor de deșeuri reciclabile până la stațiile de reciclare, pe tot traseul lor și stoparea introducerii ilegale de deșeuri, după eliminarea controalelor la frontierele româno-ungare și româno-bulgare.

MINISTERUL DEZVOLTĂRII, LUCRĂRILOR PUBLICE ȘI ADMINISTRAȚIEI

1. **Digitalizarea activității ministerului, prin intermediul unei platforme digitale** pentru formalizarea unor răspunsuri la adrese/petiții/solicitări cu un grad mare de repetiție sau cu conținut general, de natură legislativă sau normativă, precum și a procedurilor privind derularea programelor din cadrul ministerului.

2. **Crearea unui punct unic GIS** (Geographic Information System - Sistem Informatic Geografic) la nivelul Agenției Naționale de Cadastru și Publicitate Imobiliară pentru toate domeniile (infrastructură/gaz/electricitate) în colaborare cu ministerul, pentru o gestionare optimizată a investițiilor.

3. **Adoptarea Codului amenajării teritoriului, urbanismului și construcțiilor,** care conține reglementări semnificative cu privire la digitalizare, prevede reducerea termenului procedurilor administrației centrale și locale, asigură și simplifică executarea investițiilor, asigură transparența dezvoltării locale, respectiv, în cazul investițiilor, profesionalizează procedurile de achiziție publică.

4. **Creşterea calităţii construirii infrastructurilor** de transport rutier, apă, gaze precum şi a altor obiective de investiții.

5. **Finalizarea proiectelor din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR),C5,C10,C11,C15**
- Program perioada 2025-2026;
- Surse de finanțare: granturi 5 miliarde lei și împrumuturi 25 miliarde de lei.

6. **Finalizarea proiectelor din programele naționale (PNDL, Anghel Saligny)**
- Program multianual perioada 2025 – 2030;
- Surse de finanțare: bugetul de stat, 52 miliarde de lei.

7. **Modernizarea satului românesc prin, realizarea consorțiilor administrative (Jalon nr. 310 PNRR)**
- Program multianual perioada 2025 – 2029;
- Surse de finanțare: bugetul de stat, 4 miliarde de lei.

8. **Programul National de Infrastructură Județeană (asfaltarea drumurilor de pământ)**
- Program multianual perioada 2025 – 2029;
- Surse de finanțare: bugetul de stat, 4 miliarde de lei.

9. **Programul Național de Cadastru**
- Programul național de cadastru și carte funciară;
- Program multianual pe perioada 2025 – 2028;
- Surse de finanțare: bugetul de stat, 350 milioane de lei.

10. **Programul Național Dezvoltare Metropolitană**
- Termen de finalizare: 2025 – 2030;
- Surse de finanțare: 3 miliarde de euro, din care 2 miliarde de euro de la bugetul de stat și 1 miliard de euro din fonduri europene.

11. **Programul Național Consolidarea clădirilor cu risc seismic ridicat**
- Program multianual pe perioada 2025 – 2028;
- Surse de finanțare: bugetul de stat, 2,8 miliarde de lei.

12. **Programul privind construcţia de locuinţe de serviciu (derulat prin ANL)**
- Programul național pentru construcția de locuințe pentru tineri, destinate închirierii;

- Program multianual pe perioada 2025 – 2028;
- Surse de finanțare: bugetul de stat, 4 miliarde de lei.

13. **Programul național multianual de investiții în așezările informale**
- Program multianual pe perioada 2025 – 2028;
- Surse de finanțare: bugetul de stat, 1,9 miliarde de lei.

14. **Programul național de Construcții de Interes public sau social**
- Program multianual; surse de finanțare se pot constitui din: buget de stat, fonduri rambursabile contractate sau garantate în condițiile OUG nr.64/2007, venituri proprii.

15. **Program național de dezvoltare pentru localitățile urbane sub 100.000 de locuitori**
- Program multianual pe perioada 2025 – 2030;
- Surse de finanțare: bugetul de stat, 5 miliarde de lei;
- Program de construire și dezvoltare a centrelor culturale multifuncționale;
- Proiect tip de multiplicat.

MINISTERUL TRANSPORTURILOR ȘI INFRASTRUCTURII

- Până la finalul anului 2028, în România va fi finalizată integral legătura rutieră rapidă dintre Marea Neagră și Europa Centrală. De asemenea, se va finaliza prima autostradă montană, care va traversa Munții Carpați și vor fi finalizate primele tuneluri montane la pofil de autostradă;
- Vor fi finalizate loturile lipsă de pe autostrăzile A0, A1, A3, A7 și A8, care asigură conexiunea continuă între marii poli de creștere economică;
- Finalizarea în următorii patru ani a autostrăzii A0 plus drumurile radiale;
- Vom rezolva cu prioritate cele 267 de puncte negre de pe rețeaua rutieră unde se întâmplă frecvent accidente mortale folosind inclusiv proiectele pe fonduri europene;
- Dezvoltarea, modernizarea și digitalizarea infrastructurii rutiere;
- Accelerarea implementării programului de construcție a variantelor de ocolire;
- Până în 2028, vom construi și finaliza minimum 70 de Variante Ocolitoare, care vor scoate traficul greu din localitățile supraaglomerate, în cea mai mare parte prin descentralizare și parteneriate cu autoritățile publice locale;
- Creșterea conectivității pe rețeaua de drumuri de mare viteză (în circulație sau în construcție) a României prin construirea a minimum 40 de noi noduri rutiere și noi drumuri de legătură, cu scopul creșterii conectivității și accesibilității între acestea și zonele economice dezvoltate până în 2028;
- Taxarea pe distanță;
- Reformă prevăzută în PNRR, care introduce un nou sistem de taxare bazat pe distanța parcursă de vehiculele de transport greu. Legislația necesară a fost deja adoptată, iar următorul pas este implementarea efectivă a sistemului software și hardware;
- Sistemele automate de măsurare a vitezei în trafic finanțate prin PNRR, bazate pe sute de camere automate și radare mobile, menite să descurajeze depășirea limitelor de viteză, un factor principal care contribuie la accidentele mortale din România. Termen implementare: 2025-2026;
- Modernizarea coridoarelor de transport feroviar Constanța – Curtici și Constanța – Siret/Ungheni;

- Până în anul 2028, toate reședințele de județ din România care dispun de infrastructură feroviară electrificată vor beneficia de trenuri noi și moderne (128 de trenuri electrice noi, 71 de locomotive noi sau modernizate și 139 de vagoane noi);
- Dezvoltarea transportului feroviar metropolitan;
- Introducerea transportului feroviar pe rute scurte, la tarife scăzute. Beneficii: Acces la locurile de muncă, reducerea traficului rutier și a poluării. Creșterea accesului locuitorilor din proximitatea marilor orașe la locurile de muncă mai bine plătite din zonele urbane;
- Calea ferată de mare viteză, pe ruta București–Budapesta. Termen 2025 pentru finalizarea studiului de oportunitate;
- Conectarea zonelor agricole la rețeaua feroviară;
- Conectarea marilor zone agricole de rețeaua feroviară primară, prin investiții punctuale în reabilitarea de linii ferate existente, respectiv prin construirea unor segmente noi ce asigură această conectivitate;
- Modernizarea stațiilor de cale ferată în parteneriat cu UAT;
- Îmbunătățirea rețelei feroviare din zona portului Constanța: Portul Constanța este un hub strategic pentru transportul de marfă, iar îmbunătățirea conexiunii feroviare în această zonă va spori semnificativ eficiența și capacitatea de tranzit. Prioritatea va fi modernizarea infrastructurii feroviare din jurul și din interiorul portului, pentru a asigura un flux rapid și previzibil al mărfurilor către și dinspre port;
- Asigurarea coridoarelor feroviare rapide și predictibile pentru marfă;
- Crearea unor coridoare feroviare eficiente pentru transportul de marfă va reprezenta o prioritate. Aceste coridoare vor asigura timpi de tranzit mai scurți, costuri reduse și o predictibilitate mai mare a transportului de marfă, contribuind astfel la creșterea competitivității economice a României în regiune;
- Reînnoirea constantă a infrastructurii feroviare - asigurarea unei linii bugetare dedicate de minimum 500 milioane de lei în bugetul pentru anul 2025, cu creștere progresivă în următorii ani, în conformitate cu prevederile din strategia privind dezvoltarea infrastructurii feroviare;
- Dezvoltarea rețelei de metrou în regiunea București-Ilfov. Construirea magistralei de metrou la Cluj-Napoca;
- Lucrări pentru creșterea duratei de navigabilitate pe Dunăre (Proiect Fast Danube);
- Energie ieftină și curată pentru aeroporturile românești;
- Program de 70 milioane de euro anual, finanțat din fonduri europene, pentru instalarea de capacități de producție de energie din surse regenerabile solare și în capacități de stocare a energiei, pentru autoconsumul aeroporturilor civile;
- Aplicarea planului de restructurare aprobat de Comisia Europeană – TAROM;
- Susținerea dezvoltării unei rețele de terminale multimodale de marfă la nivel național;
- Creșterea productivității în sectorul transporturilor reprezintă obiectivul și măsura prin care infrastructura de transport este utilizată eficient pentru a transporta mărfuri sau persoane de la un punct la altul. Beneficiile unei productivități crescute sunt: reducerea costurilor, creșterea competitivității, îmbunătățirea serviciilor, iar factorii care influențează productivitatea sunt: infrastructură modernă, tehnologii digitale, optimizarea rutelor. Cum vom crește productivitatea în transporturi în România:
  - Implicarea în continuare a comunităților locale în procesele de planificare și luare a deciziilor pentru a se asigura că proiectele de infrastructură răspund nevoilor lor de dezvoltare;
  - Dezvoltarea și îmbunătățirea nodurilor regionale de transport pentru a facilita logistica eficientă, a îmbunătăți accesul în zonele îndepărtate și a sprijini economiile locale;

- Promovarea parteneriatelor cu entitățile din sectorul privat pentru a mobiliza investiții și expertiză suplimentare, asigurând proiecte de infrastructură durabile;
- Colaborarea cu țările vecine pentru a dezvolta proiecte de infrastructură transfrontalieră.

Corelarea MPGT - PI – PMUD.

- Corelare între MPGT cu strategiile locale și regionale și a planurilor de mobilitate urbană: având în vedere tendințele globale de concentrare a populației în orașe, mobilitatea urbană și metropolitană, logistica integrată și intermodalitatea sunt critice pentru a asigura nevoile cetățenilor, necesitând investiții majore și susținute;
- Sprijinirea industriei naționale pentru dezvoltarea infrastructurii de transport;
- Dublarea producției naționale de materii prime și materiale de construcții utilizate în realizarea infrastructurii de transport până în 2028 atât prin stimularea producției interne, cât și prin diversificarea soluțiilor tehnice pentru proiectele de infrastructură, astfel încât să fie favorizate capacitățile de producție naționale;
- Automatizarea proceselor operaționale (eficientizarea activității ministerului și a structurilor din subordine);
- Una dintre măsurile esențiale ale programului de restructurare este implementarea tehnologiilor moderne de automatizare a proceselor, contribuind astfel la reducerea costurilor operaționale, a personalului excedentar și la creșterea rapidității în livrarea serviciilor de transport către cetățeni;
- Obiectiv: implementarea măsurilor în 2025/2026;
- Aderare la OCDE: îndeplinirea tuturor obiectivelor de transport necesare pentru aderarea României la OCDE;
- Adoptarea inteligenței artificiale: programul prevede integrarea soluțiilor de inteligență artificială pentru optimizarea managementului resurselor, prognoza cererii și îmbunătățirea serviciilor oferite publicului, asigurând o adaptabilitate mai mare la cerințele pieței;
- Investiții în tehnologii inovatoare: companiile din subordinea ministerului vor beneficia de investiții în tehnologii de ultimă generație, menite să modernizeze infrastructura și să faciliteze tranziția către un model de operare sustenabil și competitiv;
- Creșterea eficienței economice: programul urmărește nu doar reducerea costurilor, ci și sporirea veniturilor, prin optimizarea proceselor interne și diversificarea surselor de venit, utilizând resursele existente într-un mod mai inteligent și sustenabil;
- Parteneriate strategice și digitalizare: vor fi încurajate colaborările cu lideri din industrie pentru implementarea unor soluții digitale avansate, care să transforme companiile într-un motor de inovație și competitivitate pe piața transporturilor;
- Interconectarea investițiilor din transport cu cele din domeniul energiei și telecomunicațiilor;
- Este necesară o colaborare aprofundată cu Ministerul Energiei în vederea implementării unor soluții integrate de-a lungul coridoarelor de transport pentru asigurarea energiei necesare stațiilor de încărcare electrică și pentru utilizarea spațiilor disponibile pentru producția de energie regenerabilă;
- Conectarea zonelor industriale la rețeaua principală a marilor coridoare de conectivitate în vederea asigurării unui tranzit optim a mărfurilor;
- Abordare integrată cu industriile aferente infrastructurii de transport: este necesară o abordare integrată cu industriile din amonte și aval aferente infrastructurii de transport, în special materialele de construcții și forța de muncă. Astfel este nevoie de o abordare coordonată interministerială pentru asigurarea corelării între finanțarea sectorului de

transporturi, industriei producătoare de materiale de construcții și mediul școlar și universitar;

- Centre regionale/campusuri de învățământ dual, pentru asigurarea specialiștilor în transporturi;
- Colaborare cu autoritățile publice locale și cu Ministerul Educației și Cercetării, pentru a crea centre regionale/campusuri de învățământ dual, pentru asigurarea specialiștilor în transporturi pentru întreținere, construcție, dar și pentru utilizarea infrastructurii de transport. Totodată, vom crea un institut de cercetare/proiectare în transporturi în parteneriat cu universitățile de profil din țară;
- Vizăm o participare activă și consistentă la nivelul UE va permite României să își promoveze mai bine interesele naționale în cadrul negocierilor pe teme precum bugetul UE, politica regională sau piața internă și să contribuie la formarea politicilor europene. Sporirea influenței României în UE necesită o abordare strategică, pe termen lung, care să combine eforturile guvernului, ale societății civile și ale sectorului privat.

Digitalizarea în transport.

- Digitalizarea trebuie să fie inclusă ca element de evaluare în orice investiție din domeniul transporturilor și trebuie să beneficieze de finanțări dedicate. Sistemele de management a traficului de tip ERTMS/ITS trebuie să fie extinse și să devină standardul în domeniu. Finanțarea acestora trebuie să includă centre de management al traficului, baze de date, tehnologiile pentru vehicule autonome, sistemele moderne de taxare și control;
- Automatizarea prin Robotic Process Automation (RPA) și Inteligența Artificială (AI) reprezintă componente esențiale ale strategiei naționale de transport, având un impact major asupra eficientizării proceselor și a performanței operaționale. Prin utilizarea RPA, sarcinile repetitive și administrative, precum procesarea documentelor, gestionarea datelor și monitorizarea fluxurilor de lucru, pot fi automatizate, reducând erorile și costurile. În același timp, AI adaugă un nivel suplimentar de complexitate și inteligență proceselor, facilitând luarea deciziilor în timp real, optimizarea traseelor, analiza predictivă a cerințelor de transport și îmbunătățirea siguranței. Împreună, aceste tehnologii avansate permit o gestionare mai eficientă a infrastructurii de transport, oferind soluții mai rapide și adaptabile la nevoile în schimbare ale sectorului. Integrarea RPA și AI este crucială pentru a dezvolta un sistem de transport competitiv, aliniat la cele mai noi standarde tehnologice și capabil să răspundă provocărilor unei mobilități moderne și sustenabile;
- Birou Unic pentru Înmatricularea Autovehiculelor (RAR)/debirocratizare;
- Demararea unor proiecte noi de investiții prin programul de construcție autostrăzi și drumuri expres în baza unor documentații mature și bine fundamentate;
- Atingerea unui prag de 1.000 km de drum de mare viteză în construcție până în 2025 concomitent cu păstrarea a cel puțin 1.000 km autostradă în lucru până în 2030, în așa fel încât să atingem țintele din Planul Investițional;
- Circulație responsabilă pe drumuri;
- Modificări legislative și realizarea de investiții în infrastructura de cântărire automată/dinamică, precum și în sancționarea corespunzătoare a depășirii tonajelor legale. Termen legislație: prima jumătate a anului 2025;
- Reconectarea Republicii Moldova: dublarea podurilor rutiere peste Prut. Termen - 2028;
- Realizarea studiului de fezabilitate și demararea investiției pentru calea ferată de mare viteză București–Cluj-Budapesta;
- Modernizarea sistemului de metrou existent, proiect pilot panouri antisuicid, SF legătura T1 - T2;

- Politica descentralizării în domeniul NAVAL - Parteneriate MTI cu autoritățile navale și UAT-uri;
- Reorganizarea administrațiilor portuare de pe Dunăre pentru creșterea eficienței economice și promovarea descentralizării;
- Lansarea procedurilor pentru implementarea noului terminal T2-Henri Coandă concomitent cu identificarea mecanismelor de finanțare pentru execuția de lucrări și evaluarea oportunității pentru concesionare;
- Dezvoltarea rețelei de terminale cargo pe aeroporturile din România.

MINISTERUL CULTURII ȘI IDENTITĂȚII NAȚIONALE

1. **O industrie cinematografică puternică.**

- Continuarea, consolidarea și permanentizarea schemelor de ajutor de stat pentru producția, distribuția și exploatarea de opere audio-vizuale, incluzând încurajarea extinderii rețelei naționale de săli de cinematograf. Atragerea de investitori străini puternici și crearea de noi oportunități pentru oamenii de film români.

2. **Revitalizarea patrimoniului cultural al României.**

- Intensificarea investițiilor în patrimoniul mobil/imobil național, inclusiv cel aflat în proprietate privată, cu finanțarea asigurată din fonduri naționale, fonduri externe nerambursabile și rambursabile.

3. **Digitizarea patrimoniului cultural național.**

- Punerea în valoare a patrimoniului cultural național cu ajutorul noilor tehnologii. Digitizarea operelor (audio, video, carte etc.) și a bunurilor de patrimoniu, în scopul creării unei mai mari accesibilități a produselor culturale, în special în rândul tinerilor.

4. **Digitalizarea, simplificarea și debirocratizarea proceselor de avizare în domeniul patrimoniului.**

- Implementarea soluțiilor informatice pentru depunerea documentațiilor și obținerea avizelor de la structurile (comisii/direcții) din subordinea Ministerului Culturii, scurtarea termenelor de avizare, eliminarea deplasărilor și simplificarea documentației, a proceselor și a procedurilor.

5. **Sprijinirea proiectelor și investițiilor în patrimoniul cultural aparținând minorităților naționale.**

- Stimularea diversității culturale prin susținerea și finanțarea de Ministerul Culturii, ICR și AFCN a artiștilor, proiectelor culturale și instituțiilor minorităților naționale prin fonduri special create și alocate. Finanțarea lucrărilor de reabilitare/consolidare a unor clădiri/monumente reprezentative pentru patrimoniul cultural ale minorităților naționale. Se vor aloca fonduri în acest sens Teatrului și Operei Naționale Maghiare din Cluj-Napoca, respectiv Teatrului Național din Târgu Mureș. Alocarea resurselor financiare pentru realizarea, sprijinirea funcționării instituțiilor culturale, inclusiv cele prevăzute pentru minorități naționale în PNRR (Institutul Cultural Maghiar, Muzeul Literar al Transilvaniei - secție dedicată literaturii maghiare, Muzeul Comunismului și Muzeul Industrializării Forțate).

6. **Revizuirea organizării și funcționării administrației fondului cultural național.**

- Creșterea eficienței utilizării resurselor AFCN pentru creșterea accesului la cultură, prin programe naționale susținute, destinate mediului rural și urbanului mic, pentru

implementarea politicii naționale privind „educația prin cultură”, pentru încurajarea lecturii, inclusiv pe suport electronic și pentru asigurarea sustenabilității sectorului cultural independent, prin folosirea noilor tehnologii în sectorul cultural, demararea finanțării voucherului cultural și diversificarea formelor de finanțare actuale (introducerea finanțării multianuale pentru cheltuieli operaționale ale organizațiilor, finanțarea cărții electronice și a distribuției de carte pe orice suport).

7. **Îmbunătățirea nivelului de salarizare pentru sectorul cultural.**

- Este imperativ să se elimine inechitățile de salarizare încă persistente în domeniul cultural și să se implementeze o grilă de salarizare stimulativă pentru specialiștii din sector. Măsura va conduce la păstrarea specialiștilor în domeniul cultural, specialiști foarte bine pregătiți profesional, precum și la stimularea tinerilor absolvenți de studii universitare să urmeze o carieră în domeniul culturii.

8. **Operaționalizarea statutului lucrătorului cultural profesionist.**

- Adoptarea cu celeritate a Normelor metodologice privind Registrul Lucrătorilor Culturali Profesioniști (LCP), derularea unei campanii naționale de informare publică privind regimul LCP și demararea implementării programelor de mobilitate a LCP, în conformitate cu prevederile OUG 21/2023.

9. **Finanțarea instituțiilor publice de spectacole aflate în subordinea autorităților administrației publice locale.**

- Menținerea, în intervalul 2025-2028, a cotei de 2% din impozitul pe venit estimat a fi încasat de la bugetul de stat la nivelul fiecărei unități administrativ-teritoriale, inclusiv municipiul București, destinate finanțării instituțiilor publice de spectacole aflate în subordinea autorităților administrației publice locale, ale unităților administrativ-teritoriale din județe, respectiv teatre, opere și filarmonici.

10. **Consolidarea managementului instituțiilor publice de cultură.**

- Creșterea capacităților administrative ale instituțiilor culturale prin reconsiderarea cadrului juridic al numirilor interimare ale managerilor și stabilizarea instituțiilor de cultură în subordine centrală prin finalizarea concursurilor de management pentru funcțiile vacante.

MINISTERUL JUSTIȚIEI

1. **Principii și valori democratice**

- România este stat de drept, democratic și social, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile cetățenilor, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme;
- Statul este organizat potrivit principiului separației și echilibrului puterilor — legislativă, executivă și judecătorească — în cadrul democrației constituționale;
- Justiția reprezintă un serviciu public eficient, accesibil, imparțial și independent, toți cetățenii având dreptul la un proces echitabil și la soluționarea cauzelor într-un termen rezonabil;
- Un sistem de justiție modern, eficient, accesibil și de calitate, adaptat nevoilor cetățenilor și mediului privat, reprezintă o importantă premisă pentru dezvoltarea și stabilitatea economică și socială a țării;

- Constituția României afirmă și garantează principiul pluralismului politic și instituie un catalog de drepturi și libertăți, care au în centru cele 3 mari valori fundamentale: viața, libertatea și proprietatea.
- Statul are obligația de a proteja victimele infracțiunilor, inclusiv prin măsuri care să le asigure recuperarea prejudiciilor. Acordarea de vouchere victimelor infracțiunilor din banii recuperați de la infractori reprezintă o modalitate de protecție a victimelor;
- Orice persoană care ocupă o funcție prin care exercită autoritatea puterii de stat trebuie să îndeplinească cerințele de integritate, legalitate, corectitudine și competență, menite să consolideze încrederea cetățenilor în autorități și să preîntâmpine derapajele de la principiile democrației și ale statului de drept;
- Vom susține continuarea și îmbunătățirea reformelor, având ca reper rapoartele organismelor europene – Comisia de la Veneția, GRECO, raportul CE privind statul de drept și standardele OCDE.

2. **Justiție pentru cetățeni**

- **Accesibilitate**. Revizuirea cadrului legal pentru susținerea accesului la justiție prin ajutorul public judiciar pentru persoane fizice și juridice și evaluarea nivelului taxelor judiciare de timbru, atunci când acestea restrâng considerabil accesul beneficiarilor la justiție;
- **Celeritate**. Reducerea duratei de soluționare a dosarelor și punerea eficientă în executare a hotărârilor judecătorești, atât în mediul privat, cât și de către autorități;
- **Eficiență și prevenție**
  - Revizuirea normativă și aplicarea efectivă a mecanismelor de recuperare a prejudiciilor și a tuturor produselor infracțiunii; accelerarea procesului de recuperare a prejudiciilor rezultate din infracțiuni, prin întărirea rolului ANABI și colaborarea cu Ministerul de Finanțe;
  - Creșterea eficienței în combaterea fenomenelor infracționale care afectează dreptul la siguranță și prosperitate al cetățeanului, alterând/influențând bunul mers al societății – trafic de persoane, trafic de droguri, evaziune fiscală și corupție;
  - Generalizarea proiectului Educația juridică în școli.
- **Standarde europene**. Îmbunătățirea funcționării instituțiilor cu atribuții de aplicare a legii, prin revizuirea politicii de resurse umane – recrutare, evaluare, promovare, răspundere disciplinară – și prin asigurarea de dotări și infrastructură corespunzătoare misiunii lor sociale.

3. **Justiție pentru mediul de afaceri**

- **Claritate**
  - Simplificarea procedurilor comerciale în vederea încurajării de noi investiții și a dezvoltării celor existente;
  - Simplificarea accesului la Registrul Comerțului;
  - Armonizarea legislației primare, secundare și a practicii judiciare la reglementările europene în materia TVA și taxe, precum și la practica Curții de Justiție a Uniunii Europene;
  - Măsuri pentru specializarea permanentă a magistraților în această materie;
  - Întocmirea unui codex al societăților comerciale care să cuprindă actualizarea legii societăților comerciale și toate actele normative privind insolvența și falimentul acestora în plan național și european.
- **Rapiditate și eficiență**
  - Înființarea graduală de tribunale pentru mediul de afaceri specializate în litigii de contencios – administrativ și comercial, începând cu cele 15 municipii în care funcționează curți de apel;

- Înființarea unui corp de specialiști pentru completele specializate în litigii de achiziții publice;
- Promovarea de instrumente alternative proceselor în instanță precum medierea și arbitrajul;
- Instituirea cadrului legal pentru soluționarea la distanță a litigiilor în materie comercială.

- **Dialog și Transparență**

- Utilizarea instrumentelor digitale pentru a spori eficacitatea, transparența și securitatea juridică;
- Inventarierea de către registrul comerțului a tuturor autorizațiilor necesare pentru derularea fiecărei categorii de activitate comercială. Punerea la dispoziția publicului a acestor informații într-o manieră ușor accesibilă, transparentă, completă și clară;
- Cooperarea cu mediul de afaceri, în scopul îmbunătățirii legislației aplicabile afacerilor.

4. **Legislație națională la standarde europene**

- **Asanare și reorganizare legislativă.** Revizuirea legislației și reorganizarea sa pe domenii de activitate;
- **Dinamică legislativă**. Rigurozitate în acord cu nevoile reale ale societății;
- **Corelare legislativă**. Introducerea obligativității pentru Consiliul legislativ ca, în cadrul procesului de avizare, să identifice și să indice toate actele normative care necesită corelare legislativă cu proiectul supus aprobării;
- **Interpretare unitară**. Publicarea expunerilor de motive și a dezbaterilor din comisiile parlamentare de specialitate, astfel încât să faciliteze înțelegerea de către destinatari și instanțele de judecată a literei și spiritului legii;
- **Revizuire legislativă**. Implementarea imediată a deciziilor CCR, CEDO și CJUE; reglementarea obligativității revizuirii legislative la un termen de referință doi – patru ani pentru corelarea legislației cu nevoile reale ale societății.

5. **Sistem judiciar – organizare și infrastructură**

- **Organizarea sistemului judiciar:**

- Implementarea unei reale specializări a judecătorilor și procurorilor, în paralel cu formarea de judecători și procurori specializați în domenii de nișă;
- Identificarea unor criterii obiective de meritocrație și experiență pentru accesul magistraților la grade profesionale superioare și la funcții de conducere în vederea asigurării unui act de justiție în acord cu standardele europene;
- Punerea în practica efectivă a noului mecanism de admitere la Institutul Național al Magistraturii prin care auditorilor de justiție le sunt asigurate stagii de pregătire cu durata de câte șase luni în instanțe, parchete și birouri de avocatură pentru facilitarea unei compatibilități reale între cariera acestora și nevoia socială de profesionalism și vocație în magistratură;
- La Institutul Național al Magistraturii, similar cu Academia de Poliție, în cadrul concursului de admitere se vor asigura locuri special alocate distinct pentru minoritățile naționale.

- **Eficientizarea sistemului judiciar:**

- Rearondarea localităților la instanțe astfel încât să se elimine dezechilibrele de activitate dintre instanțe și, în consecință, să se optimizeze accesul la justiție;
- Reglementarea mecanismelor legale de asigurare a volumului optim de activitate pentru magistrați în vederea asigurării unui timp rezonabil de soluționare a fiecărei cauze;

- Modificări legislative ,inclusiv prin introducerea unor proceduri adecvate de filtrare a sesizării instanțelor, apte să conducă la reducerea inflației de cauze care nu necesită o soluționare judiciară;
- Eficientizarea activității de expertiză criminalistică, prin consolidarea capacității operaționale a INEC în cât mai multe domenii de activitate și dezvoltarea infrastructurii la nivel teritorial (un nou laborator la Constanța care ar echilibra volumul de activitate la centrele existente).

- **Digitalizarea sistemului judiciar:**

- Digitalizarea instanțelor, prin generalizarea dosarului electronic, a procedurilor de comunicare prin mijloace electronice, instituirea domiciliului electronic, realizarea de conexiuni cu platformele electronice ale altor instituții, generalizarea posibilității de desfășurare a litigiilor și activităților de formare prin mijloace electronice și asigurarea infrastructurii informatice adecvate;
- Revizuirea cadrului legislativ, în special a normelor de procedură, pentru asigurarea compatibilizării și adecvării acestuia la cerințele impuse de procesul de digitalizare a desfășurării procedurilor judiciare, inclusiv la distanță;
- Modernizarea și digitalizarea profesiilor juridice, cu referire la:
  a) Legea activității notariale electronice;
  b) Legea nr. 188/2000 privind executorii judecătorești;
  c) Licitația electronică în activitatea de executare silită.

- **Infrastructură sistem judiciar:**

- Realizarea Cartierului pentru Justiție – Justice District din București, pentru a soluționa problema lipsei spațiilor necesare instanțelor și parchetelor din capitală, în cadrul unui proiect de reabilitare urbană și extinderea conceptului în alte localități din țară;
- Continuarea și actualizarea Programului național de investiții în infrastructura instanțelor și parchetelor;
- Asigurarea unui sediu corespunzător Înaltei Curți de Casație și Justiție;
- Finalizarea construcției a două penitenciare noi (Buzău şi Prahova, pentru a respecta termenul de finalizare în 2026) și continuarea modernizării celor existente, astfel încât pedepsele să fie executate în România în acord cu standardele CEDO;
- Introducerea unui cadru multianual în ceea ce privește proiecțiile de realizare a investițiilor majore în infrastructura instanțelor, inclusiv în dezvoltarea capacităților de informatizare/digitalizare a activității acestora.

- **Resurse umane:**

- Asigurarea personalului necesar instanțelor și parchetelor și identificarea unor soluții privind echilibrarea schemelor de judecători, împreună cu Consiliul Superior al Magistraturii, astfel încât să se ajungă la un raport rezonabil grefieri/judecător, în acord cu standardele europene;
- Standardizarea schemelor de personal, în funcție de volumul de activitate al instanței sau parchetului precum și constituirea în cadrul parchetelor a unor compartimente performante de investigatori specializați în domenii de nișă, cum ar fi investigațiile financiare ori în domeniul criminalității informatice sau în legătură cu infracțiunile de mediu;
- Asigurarea suportului pentru combaterea corupției, prin accelerarea procesului de ocupare a tuturor pozițiilor vacante de procurori anume desemnați pentru investigarea infracțiunilor comise de magistrați de la nivelul PÎCCJ și a celor de poliție judiciară la nivelul Parchetelor de pe lângă Curțile de Apel.

- Îmbunătățirea, în acord cu standardele europene, a reglementărilor privind accesul în corpul experților în vederea creșterii gradului de profesionalizare a acestora;
- **Rolul avocaților și al celorlalte profesii juridice la înfăptuirea actului de justiție:**
- Încheierea de parteneriate între autoritățile statului și profesiile juridice organizate în mod independent va avea un rol important în procesul de cunoaștere și respectare a legilor;
- Pentru a degreva instanțele de judecată, Ministerul Justiției susține un dialog cu CSM și cu uniunile profesiilor juridice promovarea și folosirea de către justițiabili a procedurilor alternative și simplificate de soluționare a litigiilor;
- Consolidarea independenței profesiei de avocat, pentru asigurarea efectivă a dreptului la apărare în acord cu art. 24 din Constituția României.

MINISTERUL AFACERILOR EXTERNE

Aderarea României la Organizația pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OCDE), în anul 2026

- România va intra de facto într-un grup select al țărilor dezvoltate din punct de vedere economic și instituțional;
- Se va recunoaște astfel un statut de țară dezvoltată din punct de vedere economic, instituțional și social, cu o economie competitivă;
- Aderarea la OCDE va constitui un factor important pentru îmbunătățirea ratingului de țară, a analizelor efectuate de creditorii internaționali, precum și de FMI și Banca Mondială. De aici, condiții mai bune de finanțare pe piețele financiare internaționale, unde se estimează o scădere cu 15-20% a costurilor de finanțare;
- Intrarea României în acest club va asigura o favorabilitate mai mare pentru investițiile străine directe, mai ales pentru cele de tip greenfield. Se estimează o creștere de 20-25% a investițiilor străine directe anuale;
- Prin aderarea la OCDE, datele statistice vor fi vizibile pentru toți decidenții din domeniile de politici publice, investiții, financiare, sociale etc;
- Va crește exponențial numărul studiilor, analizelor și documentelor din care va face parte și România, cu impact benefic asupra decidenților economici la nivel global;
- Va putea exista o cooperare în materie de expertiză și consultanță în ceea ce privește fundamentarea și implementarea de politici publice, recomandări, evaluări independente etc;
- România va beneficia de experiența celor mai bune practici în domeniul politicilor publice;
- România va putea participa la deciziile economice la nivel global;

- Consolidarea coordonării interinstituționale, pentru formularea de poziții naționale pro-active în sprijinul consolidării UE și a implementării obiectivelor comune;
- Asumarea unui rol activ în procesul de lărgire (extindere) a UE cu țările candidate la calitatea de stat membru al UE, pe baza meritelor proprii.
- Implicarea activă în demersurile de la nivel UE, vizând asigurarea unui proces de redresare economică durabil, inclusiv prin utilizarea mecanismelor și instrumentelor financiare ale Uniunii Europene și, în paralel cu procesul de dublă tranziție - verde și

digitală, prin promovarea de soluții care să faciliteze continuarea procesului de convergență în cadrul Uniunii;

- Urmărirea îndeplinirii angajamentelor asumate de Marea Britanie privind cetățenii români stabiliți în Regatul Unit și oferirea de sprijin și asistență acestora;
- Direcțiile principale privind Politica de Securitate și Apărare Comună vor urmări continuarea implementării măsurilor de consolidare a rolului Uniunii Europene în domeniul securității și apărării, atât pe linie militară, în cooperare cu MApN, cât și civilă, dar și implicarea activă a României în noi inițiative dedicate sau în atragerea de fonduri europene;
- Consolidarea dimensiunii diplomatice a României prin focusare la diplomația economică și culturală , asigurând atât resursa umană de înaltă specializare din domeniu precum și infrastructura necesară;
- Consolidarea expertizei în domeniul afacerilor europene, cu accent pe dezvoltarea sau crearea, după caz, a direcțiilor de afaceri europene în cadrul ministerelor de linie și creșterea numărului de experți în fonduri europene la nivelul structurilor naționale, județene și locale;
- Consolidarea Institutului European din România, inclusiv pe dimensiunea financiară și salarială, consolidarea rețelei instituțiilor educaționale specializate în domeniul afacerilor europene și introducerea cursurilor despre Uniunea Europeană, încă de la nivel școlar gimnazial;
- Consolidarea capacității instituțiilor naționale de a analiza ex-ante și ex-post impactul legislației europene la nivel național, precum și consolidarea procesului de transpunere la termen și în mod coerent a directivelor europene, astfel încât să fie redus riscul procedurilor de infringement.

Creșterea rolului României în cadrul NATO

- Dezvoltarea profilului activ pe care România l-a obținut în cadrul NATO, precum și promovarea priorităților strategice ale României în cadrul Alianței, prin îndeplinirea obligațiilor care revin țării noastre, asigurarea de contribuții în plan conceptual și participarea la misiunile și operațiile aliate;
- Întărirea Flancului Estic, inclusiv din perspectiva coeziunii sale, și implementarea măsurilor decise de către aliați în cadrul Summit-ului NATO din 2021 pe linia consolidării posturii NATO, de descurajare și apărare, cu impact direct pentru România, mai ales în ceea ce privește sporirea securității la Marea Neagră, ca zonă de interes major pentru securitatea euroatlantică;
- În egală măsură, România va continua să își concentreze eforturile pentru asigurarea funcționalității mecanismelor UE și NATO și a cooperării dintre ele, în vederea îmbunătățirii capabilităților de gestionare a problemelor legate de amenințările hibride.

Consolidarea Parteneriatului Strategic cu SUA

- Dezvoltarea cooperării pe planurile politic și militar, inclusiv în ceea ce privește creșterea prezenței militare americane în România. Va continua să fie acordată o importanță deosebită securității energetice, inclusiv în domeniul nuclear civil, prin sprijinirea la nivel diplomatic a eforturilor ministerelor cu responsabilități în materie. Vor continua eforturile de intensificare a cooperării în domeniul securității cibernetice, inclusiv al rețelelor de comunicații de tip 5G;

- Valorizarea de domenii suplimentare de interes comun, inclusiv cu privire la proiectele prioritare de interconectare promovate de România și în cadrul Inițiativei celor Trei Mări, cu accent pe cele două proiecte majore și strategice de interconectare regională Rail2Sea și Via Carpatia;
- Stimularea dimensiunii economice a parteneriatului cu Statele Unite și creșterea volumului de investiții americane în România.

Parteneriat strategic pentru integrarea europeană a Republicii Moldova

- Sprijinirea Republicii Moldova în eforturile de consolidare a statului de drept, de asigurare a stabilității politice și a prosperității;
- Avansarea proiectelor bilaterale strategice, mai ales a celor cu rol de conectare a Republicii Moldova cu UE, prin România;
- Susținerea eforturilor autorităților Republicii Moldova de eficientizare a combaterii corupției, de reformare a sistemului judiciar, de reformare și profesionalizare a administrației și de curățare a mediului de afaceri și a administrației publice de practici clientelare;
- Se va urmări, de asemenea, consolidarea Fondului de Democratizare și Dezvoltare Sustenabilă pentru Republica Moldova, prin creșterea alocării financiare în cadrul bugetului MAE destinat cooperării internaționale pentru dezvoltare și asistență umanitară, precum și consolidarea programului de sprijin pentru Republica Moldova, în vederea transpunerii și implementării legislației europene, care include programe de formare și utilizarea instrumentelor europene de finanțare, disponibile în acest sens.

Priorități la nivel bilateral, regional și global

- La nivel european, România va continua demersurile de consolidare a relațiilor și parteneriatelor strategice sau cu conținut strategic cu Germania, Franța, Italia, Regatul Unit, Polonia, Turcia, Spania, Ungaria, actualizarea și urmărirea implementării, acolo unde este cazul, a Planurilor de Acțiune sau Foilor de Parcurs ale parteneriatelor strategice bilaterale, inclusiv recalibrarea Parteneriatului Strategic cu Regatul Unit în context post-Brexit;
- Întărirea relațiilor bilaterale cu țările candidate la calitatea de stat membru al UE, prin asigurarea expertizei României, în procesul de aderare.
- Continuarea eforturilor de optimizare a relațiilor cu celelalte state vecine, în funcție de elementele specifice ale fiecăruia,
- În relația cu Bulgaria, se vor continua demersurile de consolidare a relațiilor bilaterale de parteneriat și a cooperării, atât la nivel regional, cât și în cadrul UE și NATO, și se va urmări reluarea negocierilor pentru finalizarea delimitării spațiilor maritime în Marea Neagră, demarcarea frontierei pe Dunăre, îmbunătățirea navigabilității pe cursul comun al fluviului, prin efectuarea de dragaje, asigurarea învățământului în limba maternă pentru etnicii români etc;
- În privința relației cu Serbia, vor fi promovate diversificarea și consolidarea cooperării bilaterale și se va continua susținerea parcursului său european;
- În relația cu Ucraina se va urmări continuarea sprijinirii parcursului european și euroatlantic al Ucrainei și a procesului de reformă amplă din statul vecin;
- Va fi dezvoltată relația cu caracter strategic cu statul Israel, inclusiv pe dimensiunea de securitate, de cooperare economică și sectorială, pe baza contactelor foarte bune din ultimii doi ani;

- Consolidarea parteneriatelor strategice cu Japonia și Coreea de Sud, în vederea implementării planurilor de acțiune și dezvoltării de noi proiecte de cooperare.
- Accentuarea rolului asumat de România în formatele regionale de colaborare: Cooperare Strategia Dunarii(PCD), Inițiativa Central Europeană (ICE), Cooperarea statelor Sud-Est Europene (SEECP), Euroregiunea Mării Negre (OCEMN), precum și formatele de cooperare trilaterale.

MINISTERUL APĂRĂRII NAȚIONALE

1. Implementarea prevederilor Programului Armata României 2040 și a Planului multianual de înzestrare a Armatei României Planul Armata României 2040 și Planul Multianual de Înzestrare vor ghida implementarea de capabilități esențiale pentru apărare.

2. **Continuarea demersurilor în vederea transformării și modernizării instituției militare,** inclusiv în linie cu obiectivele stabilite în programul privind transformarea Armatei României până în anul 2040, aprobat de CSAT.

3. **Modernizarea politicilor de resurse umane și creșterea calității vieții personalului**

- Creșterea conștientizării publice privind sacrificiile personalului militar și importanța socială a acestui rol;
- Asigurarea predictibilității carierei militare;
- Îmbunătățirea programelor sociale, prin actualizarea constantă a actelor normative care reglementează acest domeniu;
- Dezvoltarea programelor de modernizare a facilităților medicale proprii, inclusiv Programul POLITRAUMA.

4. **Întărirea capacității de combatere a acțiunilor ostile de tip hibrid și a celor de dezinformare**

- Printre obiectivele strategice se numără dezvoltarea unui Centru Național de Excelență în Apărarea Cibernetică, crearea unui sistem integrat de comunicații militare și extinderea măsurilor de securitate informațională;
- În paralel, România va implementa un sistem robust de protecție a infrastructurii critice, axat pe identificarea și gestionarea riscurilor și vulnerabilităților printr-un proces sistematic de management al riscului. Acest sistem va permite o evaluare standardizată a protecției și rezilienței infrastructurilor critice, cu specificații adaptate fiecărei tipologii de infrastructură, inclusiv prin măsuri de backup și întărire a capacității de reacție în fața amenințărilor cibernetice și hibride.

5. **Creșterea rolului strategic al RO în cadrul NATO și UE**

- Contribuția semnificativă a României la consolidarea posturii NATO de descurajare și apărare, cu accent pe flancul estic aliat și menținerea contribuției la comandamentele NATO, conform angajamentelor asumate;
- Participarea la operațiile și misiunile NATO și UE;
- Îndeplinirea obligațiilor ce decurg din calitatea de membru al NATO și UE pentru asigurarea capabilităților necesare atingerii unui nivel înalt de pregătire;

- Participarea la inițiativele UE în domeniul apărării și la procesul NATO de planificare a apărării și de investiții în securitate;
- Participarea activă la procesele decizionale în cadrul NATO și UE;
- Lucrări de modernizare și extindere a infrastructurii din bazele militare și centrele din România unde sunt dislocate sau urmează să fie dislocate trupe și capabilități ale statelor aliate;
- Continuarea demersurilor cu privire la dezvoltarea coridoarelor de mobilitate militară în regiunea de Sud-Est și asumarea unui rol crescut, inclusiv în ceea ce privește proiectele strategice de infrastructură cu utilizare dublă, civilă și militară;
- În contextul situației complexe de securitate din regiunea Mării Negre și a existenței Centrului European de instruire F-16 de la Baza 86 Aeriană din Fetești, România va continua demersurile pentru a permanentiza hub-ul pentru instruirea piloților de aeronave F-16 și creșterea interoperabilității între aliați.

6. Consolidarea parteneriatului strategic cu SUA

- Cu deosebire în actualul context de securitate, consolidarea parteneriatului strategic cu SUA reprezintă una dintre prioritățile majore de politică externă ale României;
- Implementarea priorităților strategice și a liniilor de efort cuprinse în cadrul Foii de parcurs dedicată cooperării în domeniul apărării pentru perioada 2020-2030;
- Întărirea cooperării RO-SUA în plan regional pentru consolidarea rezilienței, securității și conectivității în regiunea Mării Negre;
- Consolidarea prezenței forțelor SUA în România, precum și a capabilităților de apărare, pe fondul deciziei administrației americane referitoare la prezența SUA în Europa. România va continua toate eforturile necesare pentru facilitarea desfășurării activităților forțelor SUA în România și a modernizării infrastructurii bazelor militare, în special cele de la Mihail Kogălniceanu, Câmpia Turzii și Cincu;
- Continuarea colaborării cu SUA în vederea derulării programelor majore de înzestrare.

7. Intensificarea cooperării bilaterale regionale în domeniul apărării

- Consolidarea dimensiunii de apărare a parteneriatelor strategice ale României, dar și a cooperării cu state aliate, în special cu Franța, Turcia, Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord, Polonia, Bulgaria, Germania, Italia, Spania, Republica Moldova, Ucraina;
- Participarea în cadrul inițiativei Grupului Operativ pentru Combaterea Minelor Marine din Marea Neagră - MCM Black Sea, înființat între România, Turcia, Bulgaria;
- Conturarea rolului României de pol regional de stabilitate și securitate, prin menținerea unor contribuții substanțiale în regiunile de interes prioritar pentru țara noastră precum regiunea extinsă a Mării Negre, Balcanii de Vest și vecinătatea Estică a NATO și UE.

8. Reziliență națională, bazată pe creșterea capacității de apărare și de reacție a societății, a economiei și a teritoriului, în contextul amenințărilor actuale

- Actualizarea cadrului legislativ în materie de apărare și securitate națională pentru a răspunde provocărilor actuale în contextul regional și global de securitate, precum și pentru întărirea controlului parlamentar.

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

1. **Implementarea strategiilor naționale în domeniul afacerilor interne**

- Ministerul Afacerilor Interne va continua implementarea strategiilor referitoare la prevenirea și combaterea criminalității organizate, recuperarea prejudiciilor cauzate prin săvârșirea de infracțiuni, limitarea impactului și diminuarea consecințelor negative ale drogurilor, respectiv combaterea migrației ilegale, și va crește siguranța rutieră, lupta anticorupție în rândul personalului propriu și combaterea coordonată a tuturor faptelor ilicite contra mediului înconjurător.

2. **Prevenirea și combaterea fenomenului infracțional**

- Creșterea prezenței fizice a forțelor de ordine publică în mijlocul comunităților, pentru prevenirea faptelor antisociale și pentru descurajarea acestui fenomen care afectează cetățeanul, astfel încât să fie sporit sentimentul de siguranță și încredere;
- Intensificarea activităților de prevenire a traficului și consumului de droguri în comunitate și în mediul școlar;
- Combaterea extremismului violent, a antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și a discursului instigator la ură;
- Monitorizarea electronică a agresorilor în domeniul violenței domestice, a persoanelor aflate în arest la domiciliu sau sub control judiciar și urmărirea modului de utilizare și perfecționarea acestui mecanism la scară națională;
- Implementarea și dezvoltarea instrumentelor de analiză a informațiilor pentru combaterea pornografiei infantile, traficului de ființe umane, precum și a infracțiunilor săvârșite în mediul online sau cu mijloace electronice;
- Se vor derula campanii și acțiuni multiple de combatere a infracționalității în domeniul silvic, patrimoniului cinegetic și piscicol, precum și a altor infracțiuni de mediu.

3. **Digitalizarea unor servicii publice și a activității structurilor MAI**

- Elaborarea unei strategii privind identitatea digitală;
- Digitalizarea emiterii actelor de stare civilă, a cărților electronice de identitate, a înmatriculării vehiculelor și a emiterii permiselor de conducere;
- Sprijinirea tranziției și adoptării cărții de identitate electronice de către cetățenii români, prin oferirea gratuită a cărții electronice de identitate pentru aproximativ 5 milioane de cetățeni români, prin dezvoltarea și lansarea serviciilor publice electronice, precum și desfășurarea campaniei de conștientizare, care să încurajeze utilizarea la scară largă a cărții de identitate electronice;
- Creșterea accesibilității și calității serviciilor publice oferite cetățenilor, cum ar fi eliberarea certificatului de cazier judiciar, programarea în vederea obținerii unui pașaport, obținerea istoricului sancțiunilor rutiere, recrutarea în vederea ocupării unor funcții vacante, înscrierea la instituțiile de învățământ ale MAI, eliberarea și verificarea apostilei pentru actele oficiale administrative, obținerea avizului MAI pentru documentații de urbanism, amenajarea teritoriului și autorizarea construcțiilor;
- MAI își va întări capabilitățile de securitate cibernetică prin creșterea rezilienței sistemelor informatice și de comunicații proprii, eficientizarea capacității de detecție și investigare rapidă a atacurilor cibernetice.

4. **Gestionarea provocărilor imigraționiste, securitatea frontierelor și combaterea traficului de persoane**

- Diminuarea ponderii factorului ilegal în cadrul fenomenului imigraționist;
- Prevenirea imigrării acelor categorii de persoane care reprezintă factori de risc, combaterea șederii ilegale și a traficului de persoane;
- Reducerea numărului de resortisanți ai statelor terțe aflați fără forme legale pe teritoriul României. Perfecționarea cadrului legislativ existent și continuarea măsurilor concrete pentru implementarea noii arhitecturi a sistemelor europene de informații pentru frontieră și securitate, precum și asigurarea interoperabilității dintre acestea;
- Întărirea controalelor cu scopul de a preveni și combate contrabanda, respectiv introducerea ilegală în țară a unor droguri, arme, substanțe periculoase și deșeuri.

5. **Modernizarea și îmbunătățirea capacității operaționale**

- Îmbunătățirea capacităților de supraveghere pentru combaterea criminalității transfrontaliere;
- Achiziționarea de echipamente și vehicule specializate de către IGPF, IGPR și IGJR, în vederea consolidării capacităților de supraveghere, cu accent pe terenul dificil, cu scopul de a preveni și combate migrația ilegală și criminalitatea organizată și transfrontalieră.

6. **Modernizarea Sistemului Integrat de Supraveghere a Frontierei Maritime – SCOMAR**

- Modernizarea și consolidarea capacităților de supraveghere la frontierele externe ale Uniunii Europene în zona Mării Negre, pentru a asigura un nivel crescut de securitate la frontiere, prevenind și gestionând amenințările transfrontaliere și fluxurile de migrație pentru a garanta, în același timp, libera circulație a persoanelor în Uniunea Europeană în conformitate cu acquis-ul relevant și obligațiile internaționale.

7. **Implementarea soluției informatice pentru sprijinul activității Unității Naționale de Informații privind Pasagerii,** în vederea facilitării schimbului operativ de informații cu autoritățile competente naționale

- **Prevenirea, depistarea, investigarea și urmărirea penală a infracțiunilor** de terorism, a infracțiunilor grave, precum și prevenirea și înlăturarea amenințărilor la adresa securității naționale;
- Facilitarea schimbului de informații între Unitatea Națională de Informații privind Pasagerii și autoritățile competente naționale;
- Reducerea timpului de procesare a solicitărilor de date PNR;
- Gestionarea electronică a documentelor.

8. **Achiziționarea mijloacelor de mobilitate pentru creșterea capacității operaționale a Frontex**

- Achiziționarea de mijloace de mobilitate terestră pentru consolidarea capacităților de supraveghere la frontierele externe, cu scopul de a preveni și combate migrația ilegală și criminalitatea transfrontalieră.

9. **Realizarea și consolidarea unui sistem unitar, integrat de pregătire profesională a personalului** instituțiilor din cadrul sistemului național de ordine publică

10. Continuarea dezvoltării capacității de intervenție în situații de urgență, protecție civilă și intervenție la dezastre

11. Consolidarea răspunsului integrat la urgențe

- Dezvoltarea Sistemului Național de Management al Situațiilor de Urgență prin întărirea cadrului național de coordonare și de răspuns integrat;
- Asigurarea resurselor umane de specialitate și a capacităților tehnice de intervenție pentru protecția populației și bunurilor în situații de urgență;
- Dezvoltarea de capacități strategice de transport și a unor facilități strategice de depozitare, necesare asigurării permanente a stocurilor strategice;
- Participarea activă a întregii societăți;
- Consolidarea unei culturi axate pe prevenire și pregătire în fața dezastrelor și educarea publicului cu privire la importanța rezilienței și a măsurilor de siguranță în situații de urgență;
- Dezvoltarea voluntariatului în domeniul intervențiilor la situații de urgență și pregătirii pentru dezastre;
- Integrarea acțiunilor societății civile în activitățile de protecție civilă;
- Sporirea rolului României în cadrul mecanismelor de cooperare internaționale;
- Menținerea unui rol cheie la nivel UE în ceea ce privește contribuția la dezvoltarea și implementarea măsurilor derulate în cadrul Mecanismului European de Protecție Civilă;
- Creșterea participării active la inițiativele internaționale (NATO, ONU, OCDE etc.) de reducere a riscurilor de dezastre și la mecanismele de intervenție în situații de dezastre.

MINISTERUL ENERGIEI

- **Diversificarea surselor de aprovizionare cu energie:**

România va investi în dezvoltarea și extinderea surselor de aprovizionare cu energie. Proiecte strategice majore vor include:

- Coridorul Verde (Azerbaidjan-Georgia-România-Ungaria) pentru transportul de energie regenerabilă din regiunea Mării Negre;
- Coridorul BRUA (Bulgaria-România-Ungaria-Austria) pentru transportul de gaze naturale din regiuni alternative;
- Exploatarea zăcămintelor din Marea Neagră prin proiectul strategic Neptun Deep, cu obiectivul de a prelua gaze naturale direct de la țărmul românesc al acestei regiuni.

- **Reducerea dependenței de importuri energetice:**
  - Începând cu anul 2027, România va deveni complet independentă de importurile de gaze naturale, valorificând resursele interne prin noi capacități de exploatare offshore și onshore neutilizate, precum zăcământul de la Caragele;
  - Investițiile în infrastructură de stocare energie electrică și gaze naturale și în rețelele de transport și distribuție vor facilita reducerea importurilor de energie și vor permite crearea unei rezerve strategice de energie pentru situații de urgență.

- **Creșterea capacităților interne de producție și stocare:**
  - Retehnologizarea Unității 1 CNE Cernavodă;

- Realizarea Unităților 3 și 4 de la CNE Cernavodă;
- Proiectul reactoarelor modulare de mici dimensiuni - SMR, în condiții de fezabilitate economică și cu încurajarea unei industrii locale românești pentru lanțul de furnizare a componentelor de bază;
- Realizarea programului de restructurare al CE Oltenia, prin construirea de capacități de generare pe gaz natural în tehnologii moderne cu emisii scăzute de CO2 (Ișalnița - 850 MW, Turceni - 475 MW), precum și a unor parcuri fotovoltaice de circa 700 MW, respectând principiul conform căruia nu se pot închide grupurile pe cărbune fără a le înlocui cu alte grupuri pentru producția de energie în bandă (termocentrale pe gaz);
- Finalizarea proiectului centralei electrice de la Fântânele, județul Mureș, prin construirea unei centrale de ultimă generație pe gaze, cu ciclu combinat, integrând tehnologii avansate pentru utilizarea hidrogenului și sisteme de stocare a energiei, având o capacitate instalată de până la 500 MW. Acest proiect va consolida securitatea energetică a României, contribuind la tranziția către un mix energetic mai curat și sustenabil, prin integrarea tehnologiilor inovatoare și utilizarea infrastructurii existente. Implementarea acestei centrale va susține și obiectivul strategic național de a atinge o capacitate de producție de peste 1 GW din proiecte pe gaz până în 2030.
- Proiectele de cogenerare de înaltă eficiență din Craiova, Constanța, Arad și Râmnicu Vâlcea, finanțate din PNRR, proiecte a căror valoare însumată a capacității instalate în cogenerare (electrici+termici) este de 842 MW (486.2 MW electrici și 355,8 MW termici);
- Transformarea Văii Jiului într-un hub energetic care să reunească producerea de energie electrică din mai multe surse, finanțate din Fondul pentru Tranziție Justă, Fondul pentru Modernizare, PNRR și fonduri guvernamentale de la bugetul de stat, prin bugetul Ministerului Energiei;
- Începerea producției în perimetrul Neptun Deep;
- Finalizarea proiectelor termocentralelor pe gaz de la Iernut (430MW) și Mintia (1750MW);
- Finalizarea investițiilor aflate în stadiu avansat de execuție sistate sau întârziate în prezent: Amenajarea Hidroenergetica (AHE) a râului Jiu pe sectorul Livezeni-Bumbești, AHE Răstolița, AHE Cerna Belareca, AHE a râului Olt pe sectorul Cornetu-Avrig, Treapta Câineni, Racovița și treapta Lotrioara, AHE Surduc-Siriu, AHE Pașcani etc.;
- Construirea și finalizarea hidrocentralelor de acumulare prin pompaj în zonele cu potențial hidroenergetic;
- Pentru perioada 2025-2035, sectorul hidroenergetic poate participa cu o putere instalată de aprox. 6.500 MW în sistemul electroenergetic național. Potențialul hidroenergetic amenajat al României trebuie să ajungă la 67% în 2035;
- Realizarea tuturor investițiilor din PNRR și Fondul pentru Modernizare pentru realizarea de capacități noi de producere energie, capacități de stocare, lanțuri de producție/reciclare baterii și panouri fotovoltaice, infrastructură de rețea de transport și distribuție energie electrică și gaze naturale;
- Dezvoltarea de noi depozite de stocare a gazelor naturale, cu o capacitate zilnică ridicată, pentru a răspunde cererilor interne și a contribui la securitatea energetică a regiunii.

- **Utilizarea tehnologiilor BAT în diverse surse de producere a energiei electrice:**
- Finalizarea proiectelor de transformare a capacităților de producție energie electrică din combustibil solid pe combustibil lichid (gaz natural), respectiv implementarea tehnologiilor BAT pentru utilizarea în continuare a cărbunelui în industria energetică,

în situații excepționale și constituirea lui drept capacitate de rezervă pentru situații de criză energetică;
- Promovarea și implementarea tehnologiilor de vârf (BAT - Best Available Techniques) în industria extractivă a cărbunelui și în sectorul producției de energie electrică pe bază de cărbune, cu accent pe integrarea sistemelor avansate de captare și stocare a CO_2 (CCS - Carbon Capture and Storage) și alte soluții inovatoare pentru reducerea emisiilor de noxe și impactului asupra mediului.

- **Constituirea de rezervă de capacitate pe bază de cărbune în situații excepționale**:
- Punerea în conservare a unor exploatări de lignit, huilă și antracit de pe teritoriul României în vederea exploatării în situații excepționale cum sunt starea de urgență, asediu, mobilizare parțială sau totală a forțelor armate, război, criză energetică sau stare de alertă;
- Punerea în conservare a unor termocentrale pe bază de cărbune în vederea funcționării lor pe durata unor stări excepționale, criză energetică sau stare de alertă;
- Subvenționarea corespunzătoare a acestor infrastructuri de rezervă de capacitate ca obligație de serviciu public de interes național și declararea lor ca infrastructuri critice naționale.

- **Transformarea CEVJ SA într-un hub energetic integrat și sustenabil în regiunea Văii Jiului, prin inițierea următoarelor proiecte strategice:**
- Demararea studiilor de fezabilitate pentru dezvoltarea capacităților de producție de energie regenerabilă, inclusiv construirea de parcuri fotovoltaice pe terenurile disponibile din perimetrul fostelor unități miniere, implementarea unei microhidrocentrale care să valorifice potențialul hidrografic local, sisteme de stocare a energiei în puțurile de mină dezafectate, utilizând tehnologia de stocare gravitațională sau soluții inovative pentru stocare;
- Proiectarea și dezvoltarea unei centrale cu ciclu combinat pe gaze naturale (CCGT) la Termocentrala Paroșeni, cu integrarea unor soluții pentru utilizarea hidrogenului ca vector energetic complementar, asigurând o tranziție eficientă către surse de energie mai curate;
- Integrarea capacităților noi într-un model de hub energetic regional, care să susțină dezvoltarea economică și să contribuie la tranziția energetică națională, promovând Valea Jiului ca exemplu de reconversie sustenabilă.

- **Modernizarea și extinderea infrastructurii de transport și distribuție:**
- Vom dubla capacitatea de schimburi transfrontaliere de energie electrică până în 2030, atingând 7.000 MW prin noi investiții la Transelectrica (program de 7 miliarde de lei, din fonduri proprii, și 2,8 miliarde de lei din fonduri europene pentru dezvoltarea infrastructurii de transport a energiei electrice);
- Transgaz - program de investiții 2,5 miliarde de lei pentru dezvoltarea infrastructurii de transport a gazelor naturale;
- Extinderea rețelelor de transport gaz și electricitate va include creșterea interconexiunilor cu piețele vecine și interconectarea strategică cu Republica Moldova – Cuplarea piețelor de energie și gaze naturale din România și Republica Moldova;
- Modernizarea și extinderea rețelei de transport și de distribuție a gazelor naturale, cu accent pe pregătirea rețelelor pentru economia hidrogenului;
- Extinderea și dezvoltarea rețelelor de gaz natural prin Programul Național "Anghel Saligny" pentru 2025-2028, în condiții de fezabilitate economică, cu scopul de a conecta 90% din localitățile rurale la rețelele de gaz, prin: monitorizarea anuală a progresului prin numărul de noi racordări și economiile de costuri pentru consumatori;

continuarea proiectelor de extindere rețele de gaz începute și aflate în diverse faze de construire/finalizare; alocarea unui buget de 500 milioane de euro anual, cu ajustări bazate pe analize economico-sociale pentru implementare; reducerea izolării energetice, în special în zona de munte, și stimularea dezvoltării economice regionale și locale, integrându-se cu alte proiecte de infrastructură pentru eficiență maximă;
- Programul vizează nu doar consumul casnic, ci și dezvoltarea industrială, crearea de locuri de muncă și competitivitate crescută;
- Asigurarea accesului la energie și competitivitatea sectorului economic românesc.

- **Încurajarea electrificării și extinderea accesului la energie:**
- Nicio locuință din România nu va fi lipsită de energie electrică până în 2028. Vom implementa programe naționale eficiente pentru instalarea de panouri fotovoltaice, instalații de stocare și pompe de căldură la locuințele aflate în zone izolate, finalizând procesul de electrificare a României.

- **Protejarea consumatorilor și reducerea sărăciei energetice:**
- Elaborarea unui mecanism privind dereglementarea pe baza unui calendar etapizat, cu protejarea consumatorilor și asigurarea unui climat concurențial solid, previzibil, pentru prețuri accesibile la energie electrică și gaze naturale;
- Introducerea unui sistem de compensare a costurilor energetice, pentru a sprijini gospodăriile vulnerabile și a combate sărăcia energetică, astfel încât, după plata facturilor la utilități, nicio gospodărie să nu coboare sub pragul sărăciei relative;
- Ajustarea venitului mediu net lunar pe membru de familie sau al persoanei singure, după caz, în funcție de care se acordă ajutorul, din Legea nr. 226/2021;
- Mecanism flexibil, prin care gospodăriile pot intra sau ieși din schema de ajutor, în funcție de venit și de prețurile energiei;
- Mecanism care elimină procesul de cerere din partea cetățeanului, reducând încărcătura aparatului de asistență socială din primării, și riscul de excludere a unor beneficiari care s-ar califica pentru ajutor dar care, din varii motive, nu depun cerere. Identificarea beneficiarilor se face de către stat.
- Utilizarea mecanismelor deja testate și implementate de statul român – de exemplu carduri fizice (precum cardurile de vacanță, de alimente sau chiar de energie);
- Propunerea cardurilor energetice înlocuiește plafonarea și compensarea prețurilor la energie;
- Cardul este distribuit de stat fiecărei gospodării cu minimum un locatar, conform Recensământului 2021 și bazelor de date ale Evidenței Populației;
- Cardul este alimentat o dată pe an pentru acele gospodării care, în anul anterior, au avut un venit al gospodăriei și cheltuieli estimate cu energia pentru acoperirea nevoilor energetice minimale care, scăzute din venit, rezultă într-un venit rezidual mai mic ca pragul de sărăcie;
- Suma cu care cardul este alimentat acoperă diferența dintre venitul rezidual și pragul de sărăcie;
- Identificarea gospodăriilor care se califică pentru primirea ajutorului financiar pe cardul de energie și calcularea sumelor aferente este realizată de către instituțiile publice, anual, până la 31 martie;
- Sumele pot fi reportate pe card de la un an la altul pentru maximum 3 ani;
- Cardul nu este transmisibil, este asociat unei gospodării cu adresă proprie și poate fi folosit doar pe baza unui act de identitate asociat cu adresa respectivă;
- Suma de pe card poate fi folosită doar pentru scopuri definite de lege;
- Mecanism care ține cont de structura gospodăriei, deoarece pragul de sărăcie este calculat per adult echivalent;

- Dezvoltarea unei politici naționale pentru reducerea sărăciei energetice, care să includă investiții masive în eficiența energetică a locuințelor, mai ales în zonele rurale și defavorizate. Această strategie va fi corelată cu obiectivele de sustenabilitate și finanțată prin fonduri europene și naționale, cu un accent pe îmbunătățirea performanței energetice a clădirilor rezidențiale și pe promovarea surselor de energie descentralizată.

- **Sprijin pentru întreprinderile și consumatorii industriali:**
- Indiferent că este vorba de segmentul casnic, de IMM-uri sau de marii consumatori industriali, accesibilitatea prețului rămâne o condiție esențială. Vom continua schemele de ajutor de stat pentru consumatorii energointensivi și programele de sprijinire a investițiilor la IMM-uri pentru susținerea autoconsumului și facturi mai mici la energie electrică;
- Încurajarea valorificării superioare a gazului natural din Marea Neagră în industrie. Sprijinirea industriei petrochimice, cu posibile facilități fiscale, pentru a da valoare adăugată gazului românesc. România are potențialul să devină un jucător puternic în regiune în ceea ce privește produsele industriale rezultate din valorificarea resurselor naturale pe care le deține;
- Mix energetic cu emisii scăzute.

- **Accelerarea tranziției către energie regenerabilă:**
- Dezvoltarea de capacități de producție energie electrică, din surse regenerabile, prin accelerarea implementării proiectelor finanțate din fonduri europene și îndeplinirea țintei din PNRR de 5000 MW eolian și solar, susținute de mecanismul Contractor pentru Diferență până în 2030, încă 3500 MW eolian și solar și peste 3000 MWh capacități de stocare instalaţi și conectaţi la reţea, până la finalul anului 2026;
- Energia eoliană offshore este un instrument major pentru îndeplinirea obiectivului european de reducere a dependenței de importurile de combustibili fosili și de decarbonare. Susținem respectarea termenelor din legea adoptată privind energia eoliană offshore în ceea ce privește lista perimetrelor eoliene offshore care vor fi concesionate și predictibilitate în stabilirea procedurilor administrative, tehnice și cadrului fiscal care vor guverna aceste investiții;
- Descentralizarea producției de energie la nivelul prosumatorilor și adoptarea unei legislații clare și predictibile pentru încurajarea comunităților de energie, ca măsură pentru a diminua presiunea exercitată pe rețeaua centralizată;
- Susținem decontarea lunară a surplusului injectat de prosumatori în rețea, precum și decontarea din surplus de către prosumatorul care este la același furnizor a facturii de gaze naturale. Susținem crearea cadrului pentru donarea surplusului de energie de către prosumatori;
- Înscrierea României în AIB pentru certificarea europeană a garanțiilor de origine, procesul administrativ care garantează că energia produsă și consumată în România este verde. În acest fel, economia României devine atractivă pentru noi investiții în data centere și dezvoltare software, unde accesul la energie verde reprezintă o condiție pentru alocarea capitalului.

- **Continuarea programului nuclear românesc:**
- Prelungirea duratei de viață a Unității 1 de la CNE Cernavodă prin retehnologizare și realizarea Unităților 3 și 4 și construcția de reactoare modulare mici (SMR), pe baze

economice viabile, pentru a asigura flexibilitatea și securitatea energetică pe termen lung;

- Construirea primei instalații de detritiere din Europa, la CNE Cernavodă, va îndepărta tritiul din instalație, ceea ce va duce la o protecție sporită a mediului. Instalația de detritiere de la Cernavodă va fi a treia instalație de detritiere din lume și prima din Europa și va oferi României posibilitatea de a deveni un centru european pentru producția și exportul de tritiu – combustibilul candidat al viitoarelor reactoare de fuziune nucleară, cum ar fi ITER – devenind, astfel, prima sursă europeană și a treia din lume pentru acest tip de combustibil, folosind o tehnologie românească;
- Producerea de izotopi medicali la CNE Cernavodă - producerea izotopului medical Lutețiu-177 (Lu-177) la centrala nucleară Cernavodă. Lutețiu-177 este utilizat pentru o serie de tratamente oncologice vitale împotriva cancerului;
- Ciclu integrat - de la materie primă, la apă grea și reactoare nucleare cu rezultate excelente în ultimii 20 de ani. Cererea globală pentru apă grea este într-o creștere spectaculoasă, iar România poate fi un jucător strategic.

- **Reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră (GES):**
  - Vom continua investițiile în tehnologii de captare și stocare a carbonului (CCS), în special pentru industriile grele și centralele termoelectrice pe bază de cărbune;
  - Stimulente pentru investiții în captarea, stocarea sau utilizarea CO2-ului (CCS, DAC etc.), în special pentru industriile care nu beneficiază de alte soluții tehnologice pentru diminuarea emisiilor și care se confruntă cu riscul dispariției din cauza evoluției viitoare a taxării CO2;
  - Eficiență energetică și modernizarea infrastructurii.

- **Îmbunătățirea eficienței energetice:**
  - Vom implementa programe integrate pentru eficientizarea rețelelor de transport și distribuție. Modernizarea infrastructurii va reduce costurile pentru consumatori și va contribui la sustenabilitatea sistemului energetic;
  - Creșterea eficienței energetice în clădiri, prin investiții în reabilitarea termică a locuințelor și clădirilor publice, folosind fonduri europene și naționale;
  - Stimulente fiscale și utilizarea fondurilor europene pentru tranziția de la centralele pe lemne/gaze naturale la energie electrică (sisteme combinate de panouri fotovoltaice, baterii de stocare, pompe de căldură și electrocasnice eficiente), pentru a valorifica gazele naturale în industrie sau producția de energie electrică;
  - Implementarea unui sistem de bonusuri care să-i recompenseze pe consumatorii casnici și non-casnici orientați spre electrificare și un consum eficient de energie.

- **Modernizarea și digitalizarea sistemelor de încălzire centralizată:**
  - Investiții în rețelele de energie electrică: creșterea numărului prosumatorilor și un consum casnic mai ridicat, atribuit unor factori precum o utilizare mai extinsă a pompelor de căldură și a stațiilor de încărcare a vehiculelor electrice, necesită o creștere substanțială a investițiilor anuale;
  - Modernizarea din fonduri europene (PNRR și Fondul pentru Modernizare) a sistemelor de alimentare centralizată cu energie termică (SACET) pentru a spori eficiența energetică și a reduce emisiile de carbon în marile orașe;
  - Dezvoltarea piețelor de energie și creșterea competitivității.

- **Creșterea transparenței și competitivității pe piețele energetice:**

- România va dezvolta mecanisme robuste pentru asigurarea transparenței prețurilor la energie, astfel încât consumatorii să înțeleagă modul de calcul al tarifelor și să fie protejați de abuzuri;
- Stimularea concurenței pe piața de echilibrare, atât din perspectiva tehnologiilor folosite pentru flexibilizarea sistemului, cât și prin apariția de noi jucători; Stimulente pentru dezvoltarea bateriilor de stocare pe care Transelectrica să le poată folosi pentru echilibrarea SEN;
- Consolidarea burselor de energie prin legislație predictibilă și funcționalizarea pieței de energie. Revizuirea legislației naționale în conformitate cu normele UE;
- Integrarea sistemelor informatice ale autorităților centrale, locale și ale operatorilor de utilități într-un sistem informatic centralizat în vederea urgentării solicitărilor (ex. autorizații de construcție, ATR);
- Responsabilitatea companiilor energetice față de clienți: consolidarea reglementărilor care impun companiilor energetice să ofere servicii de calitate înaltă, cu o facturare transparentă și mecanisme rapide de soluționare a plângerilor. În plus, se vor promova inițiative care să încurajeze flexibilitatea în planurile de tarifare;
- Integrarea Republicii Moldova în ENTSO-E - Sprijinirea Republicii Moldova pentru îndeplinirea condițiilor de aderarea la UE, în special în ce privește introducerea regulilor pieței concurențiale, protejarea consumatorului vulnerabil și aplicarea unui model de piață compatibil cu regulile UE;
- Digitalizare și securitate cibernetică în energie;
- Digitalizarea infrastructurii energetice:
  - contorizare inteligentă și digitalizarea rețelelor pentru a înlesni pe viitor și alte modele tarifare care să țină cont de prețul energiei în funcție de intervalele orare;
  - implementarea rețelelor inteligente va optimiza gestionarea consumului de energie și va crește eficiența operațiunilor de transport și distribuție;
  - vom accelera instalarea de contoare inteligente la nivel național, pentru a permite consumatorilor să monitorizeze în timp real consumul de energie și să reducă risipa;
  - implementarea pe scară largă a mecanismelor de răspuns la cerere și management al cererii de energie (demand response și demand side management), care vor reduce facturile românilor;
  - migrarea tuturor datelor din sectorul energetic în Cloud-ul Privat Guvernamental și în Platforma de Cloud Guvernamental, pentru a genera servicii publice online pentru cetățeni și interoperabilitate de date în sistem.

- **Securitate cibernetică pentru infrastructură critică:**
- Înființarea, în cadrul Ministerului Energiei, a Centrului de Răspuns la Incidente de Securitate Cibernetică în Energie (CRISCE), structură fără personalitate juridică, cu rol de CSIRT și SOC sectorial, care va asigura securitatea cibernetică a Ministerului Energiei, a companiilor naționale din sectorul energetic, a beneficiarilor proiectelor finanțate prin Fondul pentru Modernizare și, contra cost, altor entități din sectorul energetic;
- Înființarea centrelor operative de securitate cibernetică (SOC) și a echipelor de răspuns la incidente de securitate cibernetică (CSIRT) la nivelul companiilor naționale din sectorul energetic, asigurând reziliența și protecția infrastructurilor energetice împotriva atacurilor cibernetice;
- Legislație transparentă și predictibilă.

- **Cadru predictibil și transparent care să faciliteze susținerea activităților de extracție a gazelor naturale în Marea Neagră:**

- Din 2027 România poate deveni cel mai mare producător de gaze naturale, dacă vom reuși să pornim la timp exploatarea zăcămintelor de gaz de la Marea Neagră. Acest lucru ar multiplica producția anuală de gaze naturale în România.
- Cadru legislativ stabil și predictibil pentru investițiile în tehnologiile de captare și stocare a CO2;
- Cadru legislativ care să permită dezvoltarea comunităților de energie;
- Cadru legislativ care să încurajeze dezvoltarea de capacități de stocare în baterii "stand alone" și "behind the meter", precum și în CHEAP (centrale hidroenergetice cu acumulare prin pompaj);
- Completarea, clarificarea și extinderea reglementărilor pentru hidrogen, energie geotermală și combustibili alternativi. Extinderea domeniului de reglementare a hidrogenului pentru a include aspecte precum stocarea hidrogenului;
- Sistem modern de guvernanță în sectorul energetic prin acțiunea asupra depolitizării și independenței autorităților de reglementare și a companiilor de stat, asupra simplificării circuitului birocratic, în sensul transparentizării și al digitalizării, pentru a avea o guvernanță corporativă și competență la toate nivelurile, prin:
  - Analiza consolidării sistemului energetic național, la nivelul companiilor cu capital majoritar de stat, pentru susținerea formării unui preț accesibil pentru consumatorii finali;
  - Revitalizarea industriei românești pentru susținerea tranziției energetice.
- Hibridizarea capacităților existente de producere a energiei electrice din surse regenerabile, prin implementarea de sisteme de stocare pe bază de baterii în cadrul parcurilor de producție a energiei din surse regenerabile deja existente. Aceasta va spori capacitatea de stocare și va crește stabilitatea și fiabilitatea rețelei electrice;
- Sprijinirea investițiilor în întregul lanț de producție al bateriilor, celulelor și panourilor fotovoltaice și stocării pe bază de baterii. Programul susține actorii din piața de stocare a energiei electrice pentru a dezvolta unități de producere a materiilor prime și a bateriilor, precum și pe cei de celule și panouri fotovoltaice pentru a putea dezvolta producerea materiilor prime și a produselor finite (celule și panouri fotovoltaice, invertoare etc.);
- Prin dezvoltarea și susținerea industriei locale de producție și reciclare a bateriilor, celulelor solare și panourilor fotovoltaice, România va reduce dependența de importurile de materii prime și componente critice. Aceasta va îmbunătăți securitatea energetică națională și va stimula economia locală;
- În orizontul anului 2050, se estimează necesitatea de a asigura echilibrarea pentru 15-20 GW instalați în centrale cu producție intermitentă, la nivelul SEN. Astfel, suplimentar capacităților existente, se remarcă oportunitatea dezvoltării sistemelor de baterii de mare capacitate sau a sistemelor de baterii de capacități mijlocii sau mici dispersate geografic, ca soluție marginală pe piața de echilibrare. În această direcție, tehnologii, care în prezent sunt costisitoare, dar care ar putea deveni fezabile economic și oportune, în funcție de progresul tehnologic și evoluția sectorului energetic, sunt celulele de combustie alimentate cu hidrogen obținut prin electroliza apei utilizând energie din SRE și alte tehnologii de producere a energiei cu emisii reduse de carbon;
- Sectorul mineritului de cuarț din România, în special în zona Uricani, prezintă oportunități semnificative pentru dezvoltare și inovație. Cuarțul, datorită proprietăților sale unice, are aplicații diverse atât în domeniul energetic, cât și în cel neenergetic. Acest plan se concentrează pe dezvoltarea unui concept de business robust pentru exploatarea, procesarea și comercializarea cuarțului de la Uricani, cu accent pe tehnologii Best Available Techniques (BAT) și ecologice. Primul pas strategic este preluarea permisului de prospecțiune și a licenței de exploatare pentru zăcămintele de cuarț de la Uricani. Aceasta va necesita o analiză detaliată a potențialului geologic și

economic, precum și negocieri cu autoritățile relevante. Identificarea și atragerea unui investitor strategic va juca un rol crucial în finanțarea inițială a proiectului. Investiția în tehnologii avansate și ecologice este esențială pentru optimizarea procesului de extracție și minimizarea impactului asupra mediului. Tehnologiile BAT, cum ar fi metodele de extracție non-invazive și sistemele de filtrare avansate, vor asigura eficiență și sustenabilitate. Aceste tehnologii vor contribui, de asemenea, la îmbunătățirea siguranței muncii și la reducerea costurilor operaționale pe termen lung. Construirea de la zero a unei stații de preparare moderne este fundamentală pentru transformarea cuarțului brut în produse finisate. Stația va include facilități pentru curățare, sortare, mărunțire și eventual tratament chimic. Proiectarea acestei stații va ține cont de cele mai înalte standarde de eficiență energetică și protecție a mediului. Diverse metode de procesare vor fi utilizate pentru a transforma cuarțul în produse utilizate în industrie, precum siliciu pentru panouri solare (domeniul energetic) și cuarț pentru microcipuri și optică (domeniul neenergetic);

- Dezvoltarea industriei naționale de producție de transformatoare de mare putere, ca pilon strategic pentru consolidarea securității energetice și susținerea tranziției energetice;
- Participarea activă în cadrul inițiativelor europene ce vizează promovarea utilizării pe scară largă a bateriilor electrice, stocare, în capacități de capturare a CO2, identificarea și valorificarea materiilor prime rare (ex. litiu);
- Încurajarea valorificării superioare a gazului natural din Marea Neagră în industrie. Susținem valorificarea superioară a altor resurse, precum rezervele de grafit de la Baia de Fier (Gorj). România are potențialul să devină un jucător puternic în regiune în ceea ce privește produsele industriale rezultate din valorificarea resurselor naturale pe care le deține;
- Finanțarea mineritului de litiu și neodim, în vederea dezvoltării unei industrii naționale de producție a bateriilor litiu-ion, a bateriilor pentru vehicule electrice (EVs), a magneților permanenți și a turbinelor eoliene. Dezvoltarea acestor industrii autohtone va spori creșterea proiectelor energetice de parcuri eoliene și fotovoltaice, accelerând tranziția României către emisii reduse de CO2;
- Educație, cercetare, dezvoltare și inovare în sectorul energetic românesc;
- Finanţarea activităţilor de cercetare-dezvoltare, aplicaţii şi inginerie tehnologică aferente suportului tehnic naţional pentru energetică nucleară din Programul Anual de cercetare RATEN;
- Deblocarea proiectului ALFRED (Advanced Lead Fast Reactor Demonstrator), care presupune dezvoltarea și demonstrarea reactorilor răciți cu plumb. Reactorul de generație IV ALFRED este un proiect românesc unic în lume, la nivel de demonstrator;
- Consolidarea rolului României ca lider regional în inovația energetică și tranziția verde prin dezvoltarea CleanTech Accelerator, un program dedicat susținerii startup-urilor și inovatorilor din Europa de Sud-Est care creează soluții tehnologice pentru energie verde și sustenabilitate. Această inițiativă, derulată în parteneriat cu actori cheie din industria energetică, are ca scop transformarea Muzeului Tehnic Dimitrie Leonida într-un Hub al Energiei, care va include și Fabrica de Unicorni, devenind un centru de excelență în inovație tehnologică și antreprenoriat. Programul va oferi acces la consultanță de specialitate, colaborare cu companii de top, sprijin în atragerea de fonduri și conectarea la capital de risc, accelerând dezvoltarea tehnologiilor curate și promovând competitivitatea României în sectorul energetic la nivel internațional;
- Finanțarea formării specialiștilor tehnici în instalații energetice. Pentru a atinge obiectivele asociate cu tranziția energetică, în special la nivelul consumatorilor finali și pentru a menține ritmul accelerat de trecere la tehnologiile aferente, de la panouri fotovoltaice, baterii și contorizare inteligentă, până la pompe de căldură, centrale

micro-CHP și rețele inteligente de energie electrică și gaze naturale, va fi necesar un număr considerabil de specialiști în proiectarea, instalarea și mentenanța acestor elemente. De asemenea, dacă se reușește și atragerea de investiții locale numeroase în capacități de producție de astfel de echipamente, astfel de competențe vor fi cu atât mai valoroase;

- Dezvoltarea programelor de educație și formare profesională prin introducerea de cursuri și specializări în domeniul energiei verzi, extinderea curriculei universitare și a programelor postuniversitare pentru a include specializări în tehnologii verzi, managementul energiei, digitalizare și securitate cibernetică în sectorul energetic;
- Colaborarea cu mediul de afaceri, prin crearea unor parteneriate între universități, instituții de învățământ și companiile din sectorul energetic pentru dezvoltarea de programe de formare practică, stagii și traininguri pentru studenți și specialiști, cu precădere la companiile naționale în domeniul energetic;
- Creșterea competențelor pentru tranziția energetică, prin dezvoltarea de programe de formare continuă pentru angajații din sectorul energetic, cu accent pe noile tehnologii și metode de eficiență energetică, managementul energiei și utilizarea surselor regenerabile;
- Stimularea mobilității și schimbului de cunoștințe, prin oferirea de burse și programe de schimb pentru studenți și cercetători, facilitând accesul la expertiză internațională și bune practici în domeniul energetic, precum și prin crearea de platforme naționale de colaborare între instituțiile de învățământ superior, centrele de cercetare și industria energetică pentru schimbul de cunoștințe și inovație.

MINISTERUL INVESTIȚIILOR ȘI PROIECTELOR EUROPENE

- Gestionarea eficientă a alocărilor din fonduri structurale și alte fonduri nerambursabile
- Până la finalul anului 2028 vom realiza toate plățile aferente programelor 2021-2027 finanțate din Politica de Coeziune și un grad de absorbție al fondurilor primite de la Comisia Europeană de 90%, din alocarea totală de 31,35 miliarde de euro;
- Până la finalul anului 2026 vom realiza implementarea reformelor și investițiilor prevăzute în Planul Național de Redresare și Reziliență al României, inclusiv prin optimizarea și modificarea PNRR în vederea susținerii investițiilor de impact și cu un grad ridicat de maturitate;
- Până la finalul anului 2028 vom asigura utilizarea a 30% din fondurile alocate în cadrul Fondului Social pentru Climă, în valoare de 6 miliarde de euro, disponibili până în 2032;
- Continuarea descentralizării în gestionarea fondurilor europene și reducerea decalajelor între regiuni dar și din interiorul regiunilor;
- Simplificarea, debirocratizarea și digitalizarea în domeniul fondurilor europene.
- Creșterea capacității administrative la nivelul entităților implicate în gestionarea fondurilor europene;
- Corelarea și integrarea strategică a programelor și investițiilor susținute din diferite fonduri publice (europene, naționale);
- Continuarea măsurilor de sprijinire a mediului de afaceri în vederea consolidării rezilienței economice.

- **Asigurarea absorbției fondurilor din Cadrul Financiar Multianual 2021-2027.**
  - Întărirea capacității administrative și operaționale a tuturor Autorităților de Management, Stabilirea intervențiilor și a apelurilor de proiecte aferente tuturor Programelor 2021-2027 în corelare cu obiectivele financiare și indicatorii acestora;

- O prioritate imediată este realizarea măsurilor care conduc la îndeplinirea condițiilor favorizante care condiționează rambursarea fondurilor aferente CFM 2021-2027;
- Coordonare în vederea aplicării unitare a măsurilor orizontale (ex. ajutor de stat, achiziții publice, costuri simplificate etc.) la nivelul tuturor entităților implicate în gestionarea fondurilor nerambursabile .

- I**mplementarea cu succes a reformelor și investițiilor pentru reziliența economică și socială** a României în cadrul PNRR;
- Realizarea reformelor restante din CP3 până la 01.06.2025 si a reformelor care se regăsesc în foaia de parcurs a aderării la OCDE până la data 01.01.2026;
- Modificarea PNRR pentru adaptarea la contextul economic, recuperarea întârzierilor și implementarea Planului Național de Redresare și Reziliență prin depunerea Cererilor de Plată conform calendarului agreat cu CE;
- Simplificarea fluxurilor financiare pentru beneficiarii de fonduri din PNRR.

- **Simplificarea accesării fondurilor europene** prin crearea unui cadru normativ suplu, eficient și orientat spre sprijinirea beneficiarului.
- Continuarea demersurilor pentru interoperabilitatea și inter conectivitatea platformelor și bazelor de date ale instituțiilor statului cu sistemul MySMIS 2021;
- Extinderea utilizării costurilor simplificate;
- Înlocuirea, în toate situațiile în care este posibil, a raportărilor birocratice cu verificări la locul implementării proiectului;
- Măsuri de debirocratizare a evaluării, contractării și implementării proiectelor finanțate prin fonduri europene printr-o serie de modificări aduse sistemului MySMIS. Promovarea soluțiilor ITC în acest sens;
- Dezvoltarea unor scheme de ajutor de stat pentru a sprijini producția în România a materiilor prime necesare proiectelor de infrastructură. Crearea unor noi axe de finanțare și crearea unor noi Organisme Intermediare (OI) în acest sens;
- Simplificarea regulilor de acordare a ajutorului de stat, în special pentru obiective legate de promovarea coeziunii. Guvernul va solicita Comisiei Europene simplificarea modalităților de acordare a ajutorului de stat, în baza prerogativelor exclusive pe care Comisia le are, în sensul flexibilizării regulilor de acordare pentru asigurarea competitivității, atât la nivel intern, cât și European.
- Simplificarea regulilor de achiziții publice și profesionalizarea în domeniul achizițiilor publice. Guvernul va solicita Comisiei Europene revizuirea directivelor în domeniul achizițiilor publice, pentru a asigura coerența și corelarea prevederilor sectoriale, cu obiectivul final de simplificare a procedurilor. Revizuirea directivelor trebuie să fie susținută de un pachet de măsuri legat de profesionalizarea în domeniul achizițiilor publice, prin asigurarea de expertiză adecvată.

- **Profesionalizarea politicilor publice și a resursei umane în managementul fondurilor europene în România:**
- Formarea și dezvoltarea unei rețele naționale a specialiștilor în fonduri europene din România și din instituțiile europene în scopul valorificării expertizei și a diseminării bunelor practici;
- Sprijinirea dezvoltării competențelor de management al fondurilor europene precum și creșterea capacității instituționale în domeniul fondurilor europene, de la nivel național la nivelul autorităților locale;
- Creșterea capacității de analiză tehnico-financiară la nivelul autorităților de management;
- Îmbunătățirea serviciilor de helpdesk - suport și asistență pentru beneficiari;

- Înființarea unui institut de asistență tehnică și proiectare după model european.

- **Noul Cadru Financiar Multianual:**
- Se va susține că Politica de Coeziune este un element fundamental al Pieței Interne cu o contribuție majoră la creșterea competitivității la nivelul Uniunii Europene, astfel încât să se asigure o alocare adecvată pentru România, în acord cu nevoile de finanțare și de recuperare a decalajelor de dezvoltare față de media europeană;
- Planificarea următoarei perioade de finanțare trebuie începută în timp: trebuie elaborate planurile de dezvoltare pentru perioada 2028-2034 la nivel regional și național. Această sarcină îi revine guvernului și agențiilor de dezvoltare, însă este nevoie de o consultare extinsă pentru a evalua nevoile autorităților locale;
- Menținerea principiului managementului partajat în politica de coeziune. În discuțiile preliminare publicării cadrului legislativ pentru politica de coeziune post-2027 și, ulterior, în negocierea acestuia, se va promova, ca o linie roșie pentru România, principiul managementului partajat în politica de coeziune. Potrivit acestui principiu, responsabilitatea gestionării unui program cu finanțare europeană este împărțită între Comisia Europeană și autoritățile naționale din țările UE, astfel încât 70% din programele UE să fie guvernate de acest principiu;
- Asigurarea unor alocări financiare specifice statelor membre, cu o conectivitate redusă și infrastructură de bază insuficient dezvoltată. În discuțiile preliminare publicării cadrului legislativ pentru politica de coeziune post-2027 și, ulterior, în negocierea acestuia, se va promova introducerea unor alocări specifice, similare Fondului de Coeziune actual, pentru statele membre cu infrastructură de transport și infrastructură de bază (apă și apă uzată), insuficient dezvoltate pentru a putea susține o economie competitivă.

AGENȚIA NAȚIONALĂ PENTRU SPORT

1. Infrastructură sportivă.
   - Finalizarea cu prioritate a investițiilor în infrastructura sportivă (săli de sport, bazine de înot olimpice, patinoare și stadioane);
   - Săli de sport pentru unitățile de învățământ cu peste 200 de elevi;
   - Comitetul Olimpic Sportiv Român și Federațiile Sportive Naționale pot primi în administrare bazele sportive din teritoriu;
   - Finalizarea procesului de descentralizare, atât a bazelor cât și a structurilor sportive, până cel mai târziu în anul 2028.

2. Sport pentru tineri
   - Programe sportive pentru tinerii din comunități defavorizate și pentru persoanele cu dizabilități menite să contribuie la integrarea socială și incluziunea acestora;
   - Acordarea tichetelor de sportiv în valoare de 150 de lei/lună pentru copiii legitimați care participă la competițiile sportive;
   - Reorganizarea ecosistemului sportului școlar și universitar;
   - Minimum 30% din fondurile alocate pentru sport se direcționează către copii și juniori, fie către cluburile din subordinea autorităților publice, fie către cluburile private potrivit Legii nr.350/2005 sau a activității de organizare a competițiilor;
   - Crearea cadrului legal prin care asociațiile sportive școlare pot beneficia de finanțare directă de la unitățile administrativ teritoriale;
   - Finanțarea unui program pilot a unor cursuri de înot pentru copii la nivel județean.

3. Finanțare
   - Modificarea Codului Fiscal și a legii sponsorizării pentru încurajarea investițiilor în sport.

4. Incluziune și sport adaptat
   - Accesibilizarea bazelor sportive (ex: sporturi paralimpice).

5. Sport de performanță
   - Crearea de academii sportive regionale pentru performanță;
   - Elaborarea unui Cod al Sportului și a strategiei pentru sport care să reglementeze clar responsabilitățile tuturor actorilor implicați. Corelarea legislației cu impact asupra sportului și tineretului pentru a permite ușurarea activității sportive, precum: investiții mai facile, dezvoltarea de programe și proiecte, eficientizarea organizării structurilor sportive, conformarea cu deciziile europene etc.;
   - Creșterea procentului din populație care practică sport în vederea asigurării unei baze mai bune de selecție pentru performanță.

6. Sport pentru sănătate
   - Programe pentru conștientizarea beneficiilor sportului asupra sănătății;
   - Dezvoltarea Institutului Național de Cercetare Sportivă și a Institutului Național de Medicină Sportivă, care vor colabora cu universități pentru a susține cercetarea în domeniul sportului și dezvoltarea medicinei sportive;
   - Crearea de infrastructuri pentru sportul de masă, accesibile tuturor.

7. Digitalizare în sport
   - Crearea unei platforme digitale naționale pentru gestionarea activităților sportive din școli, universități, cluburi, federații sportive naționale și competițiile locale. Aceasta va monitoriza performanța sportivilor și va facilita înscrierea la competiții;
   - Realizarea de registre moderne digitale pentru baze sportive, sportivi și antrenori, premieri în sport.

8. Profesionalizarea și formarea în sport
   - Actualizarea COR și înființarea programelor universitare sau de formare pentru profesioniștii în sport;
   - Cariera dual a sportivilor. Cursuri de formare profesională pentru reconversia profesională a sportivilor retrași din activitatea sportivă;
   - Reorganizarea administrativă a ANS.

9. Colaborări internaționale
   - Crearea de centre olimpice regionale pentru competiții internaționale;
   - Participarea la proiecte sportive transfrontaliere.

MINORITĂȚI NAȚIONALE, CULTE, ROMÂNII DE PRETUTINDENI

1. Diaspora

- Digitalizarea serviciilor consulare și extinderea rețelelor de consulate itinerante;
- Implementarea programului Start-Up Diaspora Next Gen;
- Acordarea de facilități în domeniul fiscal pentru cetățenii români care se întorc în țară și investesc;

- Extinderea rețelei pentru cursurile de limbă, cultură și civilizație românească (LCCR) în afara granițelor țării, inclusiv în mediul online. Crearea de mecanisme de recunoaștere pentru asociațiile care deja desfășoară cursuri LCCR;
- Sprijin pentru cadrele didactice care predau limba română sau în limba română în Diaspora și în comunitățile istorice;
- Profesorii din cadrul programului LCCR vor încheia contracte de muncă, astfel încât să fie plătiți corespunzător, să beneficieze de vechime în muncă, concediu medical și alte drepturi fundamentale;
- Susținerea culturii românești în comunitățile de români din afara țării, inclusiv în parteneriat cu biserica, pentru a întări coeziunea socială și convergența culturală a românilor din Diaspora și comunitățile istorice;
- Modificarea legislației pentru punerea în acord cu decizia CJUE privind eliminarea diferențelor de tratament pentru cetățenii care solicită pașapoarte CRDS;
- Stimularea reîntoarcerii în țară prin măsuri specifice: primă de stabilitate, susținerea angajării românilor întorși în țară, primă de instalare și altele;
- Sprijin pentru eliberarea dosarelor de pensionare ale românilor care au lucrat în străinătate – interoperabilitate între structurile guvernamentale de resort. Debirocratizarea și reducerea timpului de așteptare.

2. <u>Republica Moldova</u>

- Sprijinim cu toate forțele aderarea Moldovei la UE. România va sprijini consolidarea statului de drept în Moldova prin expertiză și profesionalism;
- Vom moderniza și crește capacitatea de procesarea vămilor românești. Vom întări legăturile rutiere și feroviare, cu prioritate cea între Moldova și viitoarea Autostradă A8;
- Susținem cuplarea piețelor de energie și gaze naturale.

3. <u>Comunități istorice</u>

- Dezvoltarea de strategii și politici publice clare pentru protejarea identității lingvistice, culturale și spirituale pentru românii din comunitățile istorice. Cooperarea cu țările în care acestea trăiesc pentru a consolida legăturile cu România.

4. <u>Minorități naționale</u>

- Reorganizarea și eficientizarea Departamentului pentru Relații Interetnice (DRI) ca structură de sine stătătoare, cu atribuții de monitorizarea drepturilor minorităților, coordonarea unitară a politicilor publice legate de minorități, elaborarea de noi politici publice și strategii naționale;
- Este nevoie, în continuare, de o lege care să garanteze statutul minorităților, să ofere cadrul juridic necesar pentru păstrarea identității lor și să protejeze persoanele aparținând minorităților în orice circumstanțe. Statul român s-a angajat, prin modificarea Constituției din 2003, să adopte o astfel de lege. Legislația existentă trebuie să garanteze și dreptul la utilizarea simbolurilor minorităților naționale și comunităților locale;
- Dreptul deja câștigat de utilizare a limbii materne nu poate fi pierdut într-o localitate, chiar dacă se schimbă structura etnică a localității, sau unitatea administrativ-teritorială este reorganizată;
- Aplicarea și întărirea legislației în vigoare pentru prevenirea și combaterea antisemitismului, xenofobiei, radicalizării și a discursului instigator la ură, în vederea asigurării siguranței cetățenilor;

- Trebuie elaborat un program amplu vizând combaterea sărăciei și integrarea socială a comunității rome indiferent în ce mediu lingvistic locuiesc, inclusiv prin îmbunătățirea condițiilor de locuire și prin accesul la utilități publice;
- Identificarea și aprobarea transmiterii unui imobil aflat în domeniul public al statului, în administrarea Agenției Naționale pentru Romi, pentru sediul Muzeului Național de Istorie și Cultură a Romilor, conform dispozițiilor art 7 din Legea nr. 238/2023 privind înființarea Muzeul Național de Istorie și Cultură a Romilor din România.

5. <u>Culte</u>

- Continuarea procesului de restituire a imobilelor naționalizate de regimul comunist care au aparținut cultelor religioase, comunităților și minorităților naționale, inclusiv prin modificarea legislației în vigoare. Proprietățile să fie restituite acelora de la care au fost naționalizate;
- Continuarea finanțării cultelor religioase cel puțin la nivelul actual.